Rapport till Finanspolitiska rådet

2013/2

Effekter på inkomstfördelning och arbetsutbud av olika regelförändringar simulerade med FASIT

Konjunkturinstitutet

Lars Lindvall

De åsikter som uttrycks i denna rapport är författarens egna och speglar inte nödvändigtvis Finanspolitiska rådets uppfattning.

Finanspolitiska rådet är en myndighet som har till uppgift att göra en oberoende granskning av regeringens finanspolitik. Rådets uppgifter fullföljs framför allt genom publiceringen av rapporten Svensk finanspolitik som lämnas till regeringen en gång per år. Rapporten ska kunna användas som ett underlag bland annat för riksdagens granskning av regeringens politik. Som ett led i uppdraget anordnar rådet även konferenser och utger skrifter om olika aspekter på finanspolitiken. I serien Studier i finanspolitik publiceras fördjupade studier eller rapporter som härrör från externa uppdrag.

Finanspolitiska rådet
Box 3273
SE-103 65 Stockholm
Kungsgatan 12–14
Tel: 08-453 59 90
Fax: 08-453 59 64
info@finanspolitiskaradet.se
www.finanspolitiskaradet.se

ISSN 1654-8000

Innehållsförteckning

1 Inledning **4**

2 Metod **6**

2.1 FASIT 6
2.2 Regeringskansliets beräkningar 10
2.3 Beräkningar i rapporten 11

3 Arbetslöshetsförsäkringen **18**

3.1 Simulerade förändringar 18
3.2 Finansiella effekter 19
3.3 Fördelningseffekter 21
3.4 Arbetsutbudseffekter 24

4 Sjukförsäkringen **29**

4.1 Simulerade förändringar 29
4.2 Finansiella effekter 29
4.3 Fördelningseffekter 30
4.4 Arbetsutbudseffekter 31

5 Föräldraförsäkringen **34**

5.1 Simulerade förändringar 34
5.2 Finansiella effekter 35
5.3 Fördelningseffekter 36
5.4 Arbetsutbudseffekter 38

6 Arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen **39**

6.1 Simulerade förändringar 39
6.2 Finansiella effekter 39
6.3 Fördelningseffekter 40
6.4 Arbetsutbudseffekter 41

7 Barnbidraget **43**

7.1 Simulerade förändringar 43
7.2 Finansiella effekter 44
7.3 Fördelningseffekter 45
7.4 Arbetsutbudseffekter 47

8 Jobbskatteavdraget **52**

8.1 Simulerade förändringar 52
8.2 Finansiella effekter 53
8.3 Fördelningseffekter 53
8.4 Arbetsutbudseffekter 54

9 Sammanfattande tabeller och kommentarer **60**

Referenser **65**

1 Inledning

Denna rapport har skrivits av Konjunkturinstitutet på uppdrag av Finanspolitiska rådet. Rapporten beräknar fördelningseffekter med och utan arbetsutbudseffekter för delar av socialförsäkrings- och transfereringssystemet samt jobbskatteavdraget. Beräkningarna görs med hjälp av Statistiska centralbyråns (SCB) mikrosimuleringsmodell Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar (FASIT) samt tillhörande arbetsutbudsmodell. Uppdraget omfattar arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen, barnbidraget samt jobbskatteavdraget.

Rapporten inleds med ett metodavsnitt som beskriver de beräkningar som görs i rapporten. Avsnittet börjar med en beskrivning av FASIT och tillhörande arbetsutbudsmodell. Därefter beskrivs hur Regeringskansliet beräknar finansiella effekter och fördelningseffekter av förändringar i skatte-, socialförsäkrings- och transfereringssystemet. För dessa beräkningar utgör FASIT ett viktigt verktyg, men även andra metoder används. Efter Regeringskansliets beräkningsmetoder redogörs för de beräkningar som görs i rapporten. Alla beräkningar i rapporten görs med hjälp av FASIT 2010 version 5 och utifrån urvalsundersökningen hushållens ekonomi (HEK). Utgångspunkten för beräkningarna är 2012 års regler och ekonomiska förhållanden mot vilken förändringar i de olika systemen jämförs. Efter metodavsnittet redovisas de beräknade effekterna. Totalt görs 21 simuleringar. För varje simulering redovisas de beräknade finansiella effekterna samt beräknade fördelnings- och arbetsutbudseffekter.

För socialförsäkringssystemet görs 13 simuleringar varav flertalet består av att ersättningsbelopp eller tak i försäkringarna indexeras med inkomstindex från tidpunkten för det senaste riksdagsbeslutet. För arbetslöshetsförsäkringen görs sex olika simuleringar. Tre av dessa rör endast ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen och består av inkomstindexerad lägsta dagsersättning, inkomstindexerad högsta dagsersättning samt en höjning av den högsta dagsersättning till 1 500 kronor. Vid förändringar av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen justeras ofta den maximala sjukpenningen för arbetslösa och ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för de som är berättigade till arbetslöshetsersättning. Därför genomförs tre simuleringar som inkluderar de följdändringar som följer av de tre förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen. För sjukförsäkringen simuleras två förändringar av taket för sjukpenning: inkomstindexerat tak samt höjt tak till 10 prisbasbelopp. För föräldraförsäkringen görs tre simuleringar som berör föräldrapenningen: inkomstindexerad lägstanivå, inkomstindexerad grundnivå samt inkomstindexerat tak. Slutligen simuleras de inkomstindexerade förändringar tillsammans. Detta görs utan och med följdändringarna på grund av ändrade ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen.

För barnbidraget görs sex olika simuleringar: fyra för det allmänna barnbidraget (här efter benämnt barnbidrag) och två för flerbarnstillägget. Flerbarnstillägget indexeras dels med konsumentprisindex (KPI), dels med inkomstindex. När det gäller barnbidraget simuleras KPI- respektive inkomstindexerat barnbidrag samt höjningar av barnbidraget till 1 550 respektive 2 100 kronor per månad.

För jobbskatteavdraget görs två simuleringar. Den första är en proportionell sänkning av jobbskatteavdraget som innebär att jobbskatteavdraget sänks med 10 miljarder kronor. Den andra simuleringen är ett införande av det femte steg som föreslogs i promemorian ”Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2012” (Finansdepartementet, 2011).

Rapporten avslutas med några sammanfattande tabeller och kommentarer.

2 Metod

I detta avsnitt beskrivs de beräkningar som görs i rapporten. Grunden för beräkningarna är FASIT och tillhörande arbetsutbudsmodell. Avsnittet börjar därför med en kort beskrivning av dessa. Därefter beskrivs Regeringskansliets effektberäkningar av förändringar i skattesystemet respektive socialförsäkrings- och transfereringssystemet. Beskrivningen av Regeringskansliets beräkningar syftar till att ge en bakgrund till rapportens beräkningar och åskådliggöra skillnader i metod. Beskrivningen avslutas med att definiera justerad disponibel inkomst vilket är ett centralt begrepp för beräkningen av fördelningseffekter. Därefter beskrivs rapportens beräkningar. Först beskrivs den metod som används för att ta fram de indexerade förändringarna som simuleras. Därefter beskrivs de finansiella effektberäkningarna följt av beräkningarna av fördelningseffekter. Slutligen beskrivs beräkningarna av arbetsutbudseffekterna.

2.1 FASIT

FASIT, som står för Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar, är en statistisk beräkningsmodell för att beräkna effekterna av förändringar i skatte-, avgifts- och transfereringssystemen. Modellen har utvecklats av SCB i samarbete med Finansdepartementet. Grunden för FASIT är att ett individdataset, antingen HEK eller Statistiskt analysregister (STAR), kopplas samman med programmerade skatte-, ersättnings-, transfereringsregler. HEK är SCB:s årliga urvalsundersökning av hushållens ekonomi och består av ca 17 000 hushåll, vilket motsvarar ca 38 000 individer. STAR är ett registerbaserat urval med ca 670 000 urvalspersoner. Urvalet kompletteras med uppgift om partner och barn, vilket leder till att antalet individer i urvalet är ca 1,6 miljoner. För simuleringarna i denna rapport används HEK.

Utifrån data och det programmerade regelverket kan inkomster, skatter, bidrag och ersättningar för varje individ och hushåll som ingår i datasetet beräknas. Då de data som används utgör ett urval används vikter för att överföra beräkningarna till hela befolkningen. Genom att göra beräkningarna med och utan regelförändringar kan bland annat förändringar av offentliga inkomster och utgifter, samt förändringar av hushållens disponibla inkomster till följd av regelförändringar beräknas.

För att göra beräkningar för år då utfallsdata ännu inte finns tillgängliga görs framskrivningar av de ekonomiska och demografiska förhållandena så att de sammanfaller med prognoser för året av intresse. Framskrivningen görs i två steg. Först kalibreras de vikter som används för uppräkning till hela befolkningen så att befolkningsstrukturen och andra uppgifter, till exempel antal utbetalda a-kasse- och sjukpenningdagar och antalet sysselsatta i olika arbetsmarknadssektorer, överensstämmer med kända eller prognostiserade värden. Sedan justeras inkomstvariabler för att återspegla den kända eller prognostiserade utvecklingen. När denna rapport skrivs baseras FASIT på data från år 2010 (senaste utfall) och framskrivning kan ske till och med år 2016.

Även om FASIT täcker in stora delar av de regelsystem som påverkar hushållens inkomster så finns det aspekter som kan vara svåra att simulera eller inte alls fångas upp. Av speciellt intresse här är kompletterande ersättningar. Ersättningar från socialförsäkringssystemen eller arbetslöshetsförsäkringen kompletteras exempelvis för många av avtalsersättningar och/eller privata försäkringar (Lindquist & Wadensjö, 2011). För de som har avtalsersättning kommer förändrade ersättningsnivåer att påverka avtalsersättningens storlek då avtalsersättningar vid sjukdom eller arbetslöshet är begränsade i lag.[1] Höjda offentliga ersättningar minskar avtalsersättningarna. För privata försäkringar finns inga begränsningar. I FASIT simuleras avtalsersättningar vid sjukdom och vissa ersättningar vid arbetslöshet. De senare är sådana som utgår från arbetsgivare och inte från försäkringar. Avsaknaden av vissa avtalsersättningar i FASIT medför att beräkningar för förändringar som påverkar avtalsersättningar blir missvisande. Detta gäller till exempel effekten på hushållens disponibla inkomster som överskattas.

Även ersättning från föräldraförsäkringen kompletteras för många av avtalsbestämd föräldralön eller föräldrapenningtillägg. Omfattningen av ersättningen, framförallt den tid den utgår, varierar stort mellan olika avtalsområden (Försäkringskassan, 2011). I FASIT simuleras inte föräldralön. Förändringar i föräldrapenningen, framförallt taket, kan därför ge upphov till missvisande beräkningar av hushållens disponibla inkomster.

Ett annat område som kan vara svårt att simulera är de transfereringar som aktivt måste sökas av personen för att fås, till exempel bostadsbidrag och försörjningsstöd. Eftersom en ansökan behövs tar inte alla hushåll som är berättigade till transfereringarna del av dem. I FASIT används slumptal för att fördela dylika transfereringar. På en aggregerad nivå kan en sådan fördelningsmekanism förväntas fungera väl. Rätten till transfereringarna bestäms i FASIT utifrån beräknade årsinkomster. För stöd som stäms av årsvis, exempelvis bostadsbidrag, utgör detta ett mindre problem. För försörjningsstöd som inte stäms av årsvis innebär emellertid årsberäkningar att beräkningarna är behäftade med stor osäkerhet på individnivå.

Slutligen ska det poängteras att de beräkningar som görs med FASIT är statiska, det vill säga de tar inte hänsyn till eventuella beteendeförändringar till följd av regelförändringarna som simuleras. Till FASIT har emellertid en arbetsutbudsmodell kopplats som tillåter beräkningar av hur arbetsutbudet kan förväntas ändras vid regelförändringar.

2.1.1 Arbetsutbudsmodellen

Detta avsnitt beskriver arbetsutbudsmodellen i korthet. En utförligare beskrivning finns i Finansdepartementet (2009). Arbetsutbudsmodellen består av tre sannolikhetsmodeller och en strukturell arbetsutbudmodell som används i två steg för att bestämma arbetsutbudet för en given regelstruktur.

---

[1] SFB 28 kap. 19 § och SFS 1997:238 31 §.

Först tilldelas personerna en arbetsmarknadsstatus, baserade på huvudsaklig inkomstkälla, och delas in i följande grupper:

1. Barn (0–15 år)
2. Pensionär
3. Studerande
4. Föräldraledig
5. Personer med sjuk- och aktivitetsersättning
6. Arbetslös
7. Sjukskriven
8. I arbete
9. Övriga (ingen arbetsinkomst eller ersättning från socialförsäkringssystemet)

I modellen tillåts inte personer i någon av de fyra första grupperna att ändra sitt arbetsutbud. Vidare tillskrivs personer en status för hela året. Detta innebär att det exempelvis inte går att vara arbetslös ena halvan av året och arbeta den andra halvan.

För personer i arbetskraften, det vill säga personer i grupperna 5 till 8, predikteras en ny status. Med hjälp av de tre sannolikhetsmodellerna bestäms om en person ingår i någon av grupperna: personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (5), arbetslösa (6) eller sjukskrivna (7). I sannolikhetsmodellerna spelar ersättningsgraden jämte individkarakteristika en betydande roll. Ersättningsgraden definieras i modellen som den disponibla inkomsten vid icke-arbete relativt disponibel inkomst vid heltidsarbete. Inkomstkällorna vid icke-arbete är: sjuk- och aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning samt sjukpenning. Bland individkarakteristikan ingår exempelvis kön, ålder, civilstånd och utbildningsnivå. De personer som ingår i arbetskraften och inte allokeras till någon av de tre grupperna går vidare till modellens andra steg.

I det andra steget beräknas arbetsutbud för de personer som återstår efter det första steget och de personer som ingår i gruppen ”övriga”. Gruppen övriga består av personer som inte har någon arbetsinkomst eller ersättning från socialförsäkringssystemet. Arbetsutbudet beräknas med hjälp av en tidigare estimerad strukturell arbetsutbudsmodell. Den strukturella arbetsutbudsmodellen är en diskret valmodell där personer kan välja mellan 13 olika arbetstider från noll till 55 timmar per vecka.[2] Den teoretiska utgångspunkten för modellen är en hushållsmodell där hushållet maximerar sin nytta med avseende på disponibel inkomst och fritid. Arbetsutbudet för hushållsmedlemmarna bestäms simultant och hushållets nettoresurser läggs samman. För ensamstående förenklas hushållsmodellen till en vanlig nyttomaximeringsmodell.

Preferenser i modellen beskrivs av en trans-log nyttofunktion med separabel onytta av att erhålla försörjningsstöd och en fast kostnad för att arbeta. Nyttofunktionen innebär en flexibel specificering av hushållets nytta, men också att nyttan av en persons fritid beror på en partners nytta av fritid samt av hushållets disponibla inkomst. Detta medför att modellen innehåller korseffekter

[2] Arbetstiderna är 0, 10, 20, 30, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 50 och 55 timmar per vecka.

inom hushållen. De parametrar i nyttofunktionen som bestämmer nyttan av fritid och onyttan av att erhålla försörjningsstöd är funktioner av observerbar (till exempel ålder, utbildningsnivå och antal barn) och icke-observerbar heterogenitet. Den strukturella modellen har estimerats separat för fyra grupper: ensamstående mödrar, ensamstående kvinnor, ensamstående män och samboende. Detta medför att beteende och därmed effekter av regelförändringar kan skilja sig åt mellan grupperna.

Efter modellens två steg har varje person tilldelats en arbetsmarknadsstatus och ett antal arbetade timmar. Antingen har personerna fått status ”sjuk- och aktivitetsersättning”, ”arbetslös” eller ”sjukskriven” i steg ett eller så har de fått status ”i arbete” och antal arbetade timmar eller status ”övriga” i steg två. De personer som i det andra steget får noll arbetade timmar ges status ”övriga”. För varje given regelstruktur kan på så sätt arbetsutbudet beräknas.

För att utvärdera en regelförändring beräknas först arbetsutbudet med oförändrade regler. Sedan beräknas arbetsutbudet med ändrade regler. Genom att jämföra arbetsutbudet från de två beräkningarna erhålls regelförändringens arbetsutbudseffekter.

I princip jämförs två jämviktslägen – en jämvikt med oförändrade regler och en jämvikt med ändrade regler. Anpassningsbanan från den ena jämvikten till den andra beräknas inte i modellen. Simuleringsresultaten kan således tolkas som förändringar av arbetsutbudet på lång sikt. Vad som händer med arbetsutbudet på kort sikt fångas inte i modellen.

När det gäller tolkningen av modellens resultat kan det vara på sin plats att notera att det är en *arbetsutbuds*modell och att analysen därför blir partiell till sin natur då efterfrågan på arbetskraft inte ingår i modellen. Något som bland andra Finanspolitiska rådet lyft fram (Finanspolitiska rådet, 2010). Även om det går att argumentera för att modellen och liknande modeller i väsentliga delar fångar upp efterfrågesidan (Flood, 2010) så är det inte självklart hur arbetsutbudseffekterna kan översättas till effekter på sysselsättningen. Att som i Finansdepartementets senare analyser tolka resultaten som förändringar av individers önskade arbetsutbud förefaller rimligt (se anmärkning tabell 3.7 i Finansdepartementet, 2011). Modellens partiella natur understryks av att Finansdepartementet utvidgat sin analys av jobbskatteavdragets effekter med effekter på lönebildningen (jämför till exempel prop. 2009/10:42 med Finansdepartementet, 2011).

En annan sak som manar till försiktig tolkning är att de kvantitativa resultaten från arbetsutbudsmodellen kan vara känsliga för vilket år de data som används är ifrån (Riksrevisionen, 2009) och de prognoser som ligger tillgrund för framskrivningen av data (Finansdepartementet, 2010). Ytterligare en sak att ta i beaktande, speciellt när det gäller simuleringar av små förändringar och disaggregerad analys av resultaten, är att arbetsutbudsmodellen baseras på en urvalsundersökning och att vikter används för att räkna upp resultaten till hela befolkningen. Vikterna har ett medelvärde på 245, men den största vikten är 951.

2.2 Regeringskansliets beräkningar

I detta avsnitt beskrivs kort hur Regeringskansliet gör effektberäkningar av förändringar i skattesystemet respektive socialförsäkrings- och transfereringssystemet. Beskrivningen syftar till att ge en bakgrund till rapportens beräkningar och åskådliggöra skillnader i metod.

2.2.1 Förändringar i skattesystemet

Offentligfinansiella effekter av förändringar i skattesystemet beräknas av Finansdepartementet. Hur dessa beräkningar görs finns beskrivet i de så kallade beräkningskonventionerna (Finansdepartementet, 2012). FASIT utgör ett viktigt verktyg framför allt för att beräkna effekterna av förändringar av inkomstbeskattningen av personer. För beräkningarna använder skatteekonomiska enheten i huvudsak STAR-urvalet. Effekterna beräknas både brutto och netto. Bruttoeffekten utgörs av den direkta effekten på skatteinkomsterna från skatten som ändras.

När en skatt förändras kan detta leda till att både inkomsterna från andra skatter och utgifter påverkas. Om hänsyn tas till dessa indirekta effekter fås förändringens nettoeffekt. Indirekta effekter beräknas emellertid endast när skatteändringar övervältras på löner, vinster och priser, en punktskatteförändring medför en mervärdesskatteeffekt, eller när skatteändringar påverkar konsumentprisindex (KPI). Förändringar på utgiftssidan av budgeten bortses i princip helt ifrån. Undantaget är påverkan på KPI som i sin tur påverkar indexerade utgifter. Det kan dock tilläggas att de indirekta effekterna på utgiftssidan ofta är, i sammanhanget, relativt små. När det gäller budgetarbetet i stort tas emellertid hänsyn till skatte- och utgiftsförändringar till följd av ändrade skatteregler då de inkluderas i inkomst- och utgiftsprognoserna.

2.2.2 Förändringar i socialförsäkrings- och transfereringssystemet

När det gäller offentligfinansiella effekter av förändringar i socialförsäkrings- och transfereringssystemet publiceras inga beräkningskonventioner likt de för förändringar av skattesystemet. Det är därför svårt att veta vad som ingår i de beräkningar som presenteras av Regeringskansliet. Generellt gäller emellertid att beräkningarna görs av berört fackdepartement. I vissa fall görs beräkningarna med hjälp av FASIT, men ibland används mer aktuell information från berörda myndigheter.

Den effekt som redovisas i propositioner är förändringen av anslaget till det utgiftsområde som berörs av regelförändringen. Det är emellertid ofta oklart om dessa beräkningar är statiska eller om de innefattar beteendeförändringar. Anslagsförändringen består emellertid av förändringen av transfereringen och

eventuell statlig ålderspensionsavgift (STÅP).[3] Förändringar på utgiftssidan av budgeten kan medföra effekter på skatteinkomster och andra utgifter. Precis som när det gäller förändrade skatteregler tas hänsyn till dessa effekter vid inkomst- och utgiftsprognoser.

2.2.3 Fördelningsanalys

Fördelningsanalyser görs av Finansdepartementets fördelningsanalysenhet. För beräkning av fördelningseffekterna av den förda politiken utgör FASIT ett viktigt verktyg. Beräkningarna utförs med HEK. Det är emellertid ovanligt att fördelningsanalyser genomförs för enskilda förändringar. Analyser görs framför allt för större förändringar och för flera förändringar tillsammans. Ett centralt begrepp i fördelningsanalysen är justerad disponibel inkomst ibland även kallad ekonomisk standard.[4]

Justerad disponibel inkomst

Ett hushålls disponibla inkomst är dess sammanlagda inkomst från arbete, kapital, näringsverksamhet och positiva transfereringar minus negativa transfereringar. Genom att justera den disponibla inkomsten för försörjningsbörda fås ett mått som är jämförbart mellan hushåll av olika storlek. Den disponibla inkomsten divideras med hushållets konsumtionsvikt enligt den svenska konsumtionsenhetsskalan från år 2004, se Tabell 1. Hushållets justerade disponibla inkomst tilldelas samtliga hushållsmedlemmar.

Tabell 1 Svensk konsumtionsenhetsskala

Hushållsmedlem	Vikt
Första vuxen	1,00
Andra vuxen	0,51
Ytterligare vuxen	0,60
Första barnet (0–19 år)	0,52
Andra och påföljande barn (0–19 år)	0,42

Källa: SCB (2006).

2.3 Beräkningar i rapporten

Alla beräkningar i rapporten görs med hjälp av FASIT 2010 version 5 och HEK. Detta innebär att de beräknade finansiella effekterna kan avvika från vad Regeringskansliet hade kommit fram till om de gjort beräkningen utifrån andra data eller inkluderar beteendeeffekter. När det gäller jobbskatteavdraget avviker dataunderlaget från det Regeringskansliet använder då HEK används istället för STAR, men detta leder inte till några större skillnader.

---

[3] Ersättningar från sjuk-, arbetslöshets- och föräldraförsäkringen är pensionsgrundande och är därför belagda med STÅP. Avgiftssatsen för STÅP är densamma som ålderspensionsavgiften i arbetsgivaravgiften, 10,21 procent. För en del personer är emellertid inte ersättningarna pensionsgrundande. Det beror på att de är över inkomsttaket i pensionssystemet (8,07 inkomstbasbelopp). Om till exempel, summan av lön och sjukpenning är högre än inkomsttaket, fastställs pensionsrätten i första hand på lönen. Därför är STÅP ofta strax under 10 procent av utbetalda ersättningar.

[4] För vidare information se prop. 2011/12:100 bilaga 3 underbilaga.

Beräkningarna tar sin utgångspunkt i 2012 års regler och ekonomiska förhållanden. Detta innebär att alla förändringar som simuleras jämförs med de regler som gällde år 2012. När det gäller själva förändringarna är en del av dessa framtagna genom indexering med inkomstindex eller KPI. Metoden för indexeringen beskrivs i nästa avsnitt. Där efter beskrivs rapportens beräkningar. Först beskrivs de finansiella effektberäkningarna följt av beräkningarna av fördelningseffekter. Slutligen beskrivs beräkningarna av arbetsutbudseffekterna.

2.3.1 Indexeringsmetod

Flera av de simuleringar som genomförs i rapporten består av att belopp eller tak i socialförsäkrings- och transfereringssystemet räknas upp med inkomstindex. Inkomstindex används idag för att beräkna räntan för pensionsrätter och för den årliga omräkningen av inkomst- och tilläggspensionen inom socialförsäkringssystemet. Hur inkomstindex ska beräknas fastställs i socialförsäkringsbalken (SFB) 58 kap. 10–12 §§. Utgångspunkten för inkomstindex är att detta inom vissa begränsade ramar ska avspegla utvecklingen av inkomststandarden för personer som är 16–64 år och för vilka det fastställs pensionsgrundande inkomst. Indexet mäter den genomsnittliga reala förändringen i inkomsterna under en treårsperiod och till detta läggs inflationen för det senaste året. Inkomstindex fastställs under hösten året före det år som indexet avser.

När det gäller barnbidraget och flerbarnstillägget räknas dessa även upp med KPI. Flera offentliga intäkter och kostnader är knutna till KPI, antingen direkt eller genom olika basbelopp. Gemensamt för dessa är att uppräkningen baseras på förändringen av KPI fram till juni ett år före det aktuella året.[5]

I rapporten sker indexeringen i de flesta fall från tidpunkten för det senaste riksdagsbeslutet om belopps- eller taknivån. Om en nivå började gälla den 1 januari ett givet år används detta år som startpunkt för uppräkningen. Om nivån började gälla något annat datum används därpå följande år som startpunkt för indexeringen. För de fall där en nivå är bestämd i termer av prisbasbelopp räknas den om till kronor med det för startpunkten aktuella prisbasbeloppet.

2.3.2 Finansiella effekter

För varje simulering som rör offentliga utgifter beräknas förändringen av transfereringen och eventuell förändring av STÅP. Då FASIT används för dessa beräkningar är de statiska, det vill säga inga beteendeförändringar inkluderas. Summan av förändringarna av transfereringen och STÅP benämns i rapporten bruttoeffekt vilken är den samma som förändringen av det berörda utgiftsområdets anslag. För jobbskatteavdraget beräknas den direkta skatteinkomstförändringen vilken utgör både brutto- och nettoeffekt enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner.

En förändring av en utgift kan, förutom beteendeeffekter, leda till effekter på andra utgifter, till exempel utgifter för bostadsbidrag och försörjningsstöd, och

---

[5] Se till exempel SFB 2 kap. 7 § för prisbasbeloppet eller IL 65 kap. 5 § för skiktgränserna för statlig inkomstskatt.

skatter. En del av dessa indirekta effekter uppkommer då skatte- och transfereringssystemet i mångt och mycket är integrerade. I Regeringskansliets beräkningar beaktas dessa indirekta effekter endast vid prognoser för utgifter och inkomster och återges sällan i samband med bruttoeffekten. En åtgärds totala offentligfinansiella effekt är kan emellertid vara av intresse: dels för att få en uppfattning av en åtgärds faktiska kostnad eller besparing, dels för att möjliggöra jämförelse mellan olika åtgärder. Hur den totala effekten ska beräknas är emellertid inte självklart. Det grundläggande problemet är vilka indirekta effekter som ska tas med i beräkningen. Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen kan illustrera problemet.

När ersättningen höjs ökar utbetalningarna. Ökningen av utbetalningarna utgör tillsammans med STÅP den finansiella bruttoeffekten. De ökade utbetalningarna kommer att påverka offentliga inkomster och utgifter. När det gäller offentliga inkomster påverkas inkomstskatten, men även till exempel arbetsgivaravgifter, bolagsskatt och moms. När utbetalningarna blir större ökar den beskattningsbara inkomsten vilket leder till att skatteintäkterna ökar. Ökningen av den beskattningsbara inkomsten kommer dock inte att motsvara ökningen i utbetald ersättning då avtalsersättningarna kommer att sjunka. Då en del avtalsersättningar är belagda med arbetsgivaravgifter kommer inbetalningen av dessa att minska. De sänkta avtalsersättningarna minskar även företagens kostnader. Minskade kostnader leder till, allt annat lika, ökade vinster i företagen och därmed höjda bolagsskatteinkomster. Slutligen, om de personer som får höjd nettoinkomst till följd av höjt tak väljer att konsumera (spara) ökningen kommer momsintäkterna (kapitalinkomstskatteintäkterna) att öka. Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen kommer också att påverka offentliga utgifter då en del transfereringar är inkomstprövade. Exempelvis är försörjningsstöd och bostadsbidrag båda behovsprövade. Om de som får höjd ersättning får bostadsbidrag eller försörjningsstöd leder den höjda ersättningen till att dessa utgiftsposter minskar.

En regelförändring kan således ge upphov till flera indirekta effekter på offentliga inkomster och utgifter. Då endast en del av dessa simuleras i FASIT beräknar rapporten likt Regeringskansliet endast bruttoeffekten av de simulerade förändringarna. I rapporten redovisas emellertid även de indirekta effekter som simuleras i FASIT. De finansiella effekterna av förändringarna redovisas i rapporten enligt Tabell 2. Jämte förändringarna av utbetald ersättning och statlig ålderspensionsavgift (som inte simuleras i FASIT) redovisas förändringarna av avtalsersättningar, bostadsbidrag, försörjningsstöd, inkomstskatter, begravningsavgifter och arbetsgivaravgifter. Förutom arbetsgivaravgifter påverkar de övriga posterna hushållens disponibla inkomster. Förändringen i disponibel inkomst redovisas också då det är den som ligger till grund för beräkningen av fördelningseffekterna.

Tabell 2 Finansiella effekter – redovisade poster

Miljoner kronor

Post	Förklaring
ΔUtbetald ersättning	Förändring av transferering p.g.a. regelförändring
ΔStatlig ålderspensionsavgift (STÅP)	Förändring av statlig ålderspensionsavgift p.g.a. ΔUtbetald ersättning
Bruttoeffekt	ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift
ΔAvtalsersättning	Förändringa av avtalsersättning p.g.a. ändrad ersättning från arbetslöshets- och sjukförsäkring
ΔBostadsbidrag	Förändring av bostadsbidrag p.g.a. ändrade inkomster
ΔFörsörjningsstöd	Förändring av försörjningsstöd p.g.a. ändrade inomster
ΔInkomstskatt	Förändring av inkomstskatt p.g.a. ändrade inkomster
ΔBegravningsavgift	Förändring av bergravingsavgift p.g.a. ändrade inkomster
ΔDisponibel inkomst	ΔUtbetald ersättning+ΔAvtalsersättning+ ΔBostadsbidrag+ ΔFörsörjningsstöd-ΔInkomstskatt-ΔBegravningsavgift
ΔArbetsgivaravgift	Förändring av arbetsgivaravgifter p.g.a. ΔAvtalsersättning

2.3.3 Fördelningseffekter

Fördelningseffekterna av de simulerade förändringarna utgår från inkomstbegreppet justerad disponibel inkomst som beskrevs ovan. För varje simulering redovisas den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp. Indelningen i decilgrupper är gjord utifrån de justerade disponibla inkomsterna före simuleringarna. Den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst redovisas dels för hela befolkningen, dels för tre delpopulationer: personer 20 till 64 år, personer yngre än 20 år och personer yngre än 16 år. För de olika populationerna redovisas också Ginikoefficienter för justerad disponibel inkomst. Ginikoefficienten är ett mått på hur ojämlikt något, till exempel inkomster, är fördelat i en population. Koefficienten kan anta ett värde mellan 0 (total jämlikhet) och 1 (total ojämlikhet).

Tabell 3 visar det beräknade medelvärdet för justerad disponibel inkomst för år 2012, det vill säga före de simulerade förändringarna, per decilgrupp och de olika populationerna. I tabellen kan det noteras att inkomsterna är mest sammanpressade för den yngsta delpopulationen och minst sammanpressade för de mellan 20 och 64 år. I detta sammanhang kan det noteras att personer med höga inkomster kan återfinnas i den nedre ändan av fördelningen av justerad disponibel inkomst till följd av stor försörjningsbörda.

Tabell 3 Justerad disponibel inkomst per decilgrupp (medelvärden) och olika populationer för år 2012

Kronor per år

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	58 648	47 576	68 220	72 213
2	121 111	120 219	115 777	115 969
3	147 461	156 428	143 959	143 045
4	172 952	187 612	167 342	165 723
5	196 570	213 101	187 084	184 998
6	220 356	237 812	205 643	202 608
7	246 644	265 535	225 792	222 442
8	281 498	301 355	250 450	245 798
9	330 603	349 712	290 477	284 009
10	577 747	600 322	508 335	502 723

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 4 visar de beräknade Ginikoefficienterna för justerad disponibel inkomst före de simulerade förändringarna. Ginikoefficienten är lägst för den yngsta delpopulationen (0,2736) och högst för de mellan 20 och 64 år (0,2918).

Tabell 4 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst år 2012 för olika populationer

	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
Ginikoefficient	0,2908	0,2918	0,2751	0,2736

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

2.3.4 Arbetsutbudeffekter

För regelförändringarna simuleras också arbetsutbudseffekter med hjälp av arbetsutbudsmodellen. En del av de simulerade förändringarna ger inga eller marginella arbetsutbudseffekter. För dessa redovisas inga resultat.

Arbetsutbudseffekter av förändrade regler brukar delas upp i effekter längs den extensiva marginalen och effekter längs den intensiva marginalen. Med den *extensiva marginalen* avses om personer överhuvudtaget bjuder ut sin arbetskraft, det vill säga om de arbetar eller inte. Med den *intensiva marginalen* avses arbetsutbudet bland de som arbetar, det vill säga antalet arbetade timmar. Tillsammans utgör effekterna längs de båda marginalerna den totala arbetsutbudseffekten. Här redovisas arbetsutbudseffekterna enligt Tabell 5. Den totala effekten redovisas dels som procentuell förändring av arbetade timmar, dels i termer av årsarbetskrafter. En årsarbetskraft motsvarar 1 800 timmar. Vidare redovisas förändringarna per justerad disponibel inkomstkvartil. Effekter längs den intensiva marginalen redovisas i årsarbetskrafter och per inkomstkvartil. Den extensiva marginalen redovisas som förändringen av antal personer i arbete. Dessa förändringar redovisas också per inkomstkvartil. Dessutom redovisas förändringen av antal personer som tillhör grupperna ”arbetslösa”, ”sjuka” och ”övriga”. De antalsförändringar som redovisas är nettoförändringar.

Tabell 5 Arbetsutbudseffekter – redovisade förändringar

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent					
Årsarbetskrafter[1]					
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]					
Extensiva marginalen					
I arbete					
Arbetslösa					
Sjuka					
Övriga					

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.

Förutom arbetsutbudseffekterna redovisas även fördelningseffekterna som följer därav. Fördelningseffekterna redovisas för hela befolkningen som procentuell förändring av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp. Detta görs i form av en direkt effekt och en långsiktig effekt. Den direkta effekten är förändringen av inkomsten utan hänsyn tagen till arbetsutbudseffekterna. Den direkta effekten motsvarar således fördelningseffekterna från de statiska simuleringarna. Då personer i arbetsutbudsmodellen endast kan inneha en arbetsmarknadsstatus kan dessa emellertid skilja sig åt. Tabell 6 visar medelvärdet av den beräknade justerade disponibla inkomsten per decilgrupp i arbetsutbudsmodellen. Om dessa jämförs med inkomsterna för hela befolkningen i Tabell 3 ses att inkomsterna i arbetsutbudsmodellen är mer sammanpressade. Framför allt avviker inkomsterna från varandra i decilgrupp ett där medelinkomsten är betydligt högre i arbetsutbudsmodellen. Den långsiktiga effekten inkluderar effekterna av förändrat arbetsutbud.

Indelningen i decilgrupper för den direkta effekten och den långsiktiga effekten är gjord på fördelningen före den simulerade förändringen. Detta innebär att ingen hänsyn tas till rörelser i inkomstfördelningen. De simulerade förändringarna ger emellertid upphov till sådana. Rörelserna följer av flera anledningar. Personer som inte ändrar sitt arbetsutbud, men vars inkomst påverkas av den simulerade förändringen kommer att förflytta sig och sitts hushålls övriga medlemmar i fördelningen till följd av den direkta inkomstförändringen. Personer som ändrar sitt arbetsutbud kommer att förflytta sig och sitt hushålls övriga medlemmar i fördelningen till följd av de inkomstförändringar som förändrat arbetsutbuds leder till. Arbetsutbudsförändringar längs den extensiva marginalen kan förväntas medföra större förflyttningar än förändringar längs den intensiva marginalen. Slutligen kommer de ovan nämnda rörelserna att leda till att positionen i fördelningen ändras för de som inte påverkas av den simulerade förändringen. På grund av dessa rörelser och deras effekt på inkomstfördelningen kompletteras de direkta och långsiktiga effekterna med den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst i varje decilgrupp.

Tabell 6 Justerad disponibel inkomst per decilgrupp (medelvärde) i arbetsutbudsmodellen

Kronor per år

Decilgrupp	Justerad disponibel inkomst
1	85 365
2	134 540
3	162 166
4	188 487
5	212 338
6	235 905
7	263 309
8	298 031
9	344 547
10	565 255

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

För en del simuleringar kompletteras fördelningseffekterna med fördelningen av personer mellan olika decilgrupper före den simulerade förändring och på långsikt, det vill säga efter arbetsutbudsförändringar. Detta görs för att ytterligare belysa rörelser i fördelningen av justerad disponibel inkomst till följd av förändrat arbetsutbud.

3 Arbetslöshetsförsäkringen

3.1 Simulerade förändringar

För arbetslöshetsförsäkringen görs sex olika simuleringar. De tre första rör ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen och består av:

1. Höjd lägsta dagsersättning från 320 till 427 kronor.
2. Höjd högsta dagsersättning från 680 till 908 kronor.
3. Höjd högsta dagsersättning från 680 till 1 500 kronor.

De två första är framtagna genom inkomstindexering från tidpunkten för det senaste riksdagsbeslutet om beloppsnivån. Den tredje är en godtyckligt vald ersättningsnivå.

Ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen är nära förknippade med andra ersättningsnivåer. Detta gäller den maximala sjukpenningen för arbetslösa, som utgör fem sjundedelar av den högsta dagsersättningen (SFB 28 kap. 11 §), samt lägsta och högsta aktivitetsstöd för de som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen (SFS 1996:1100 5 §). De senare utgörs av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen. Vid förändringar av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen justeras ofta de andra nivåerna i motsvarande mån. Därför görs ytterligare tre simuleringar där följdändringarna inkluderas. De tre simuleringarna är:

1. Höjd lägsta dagsersättning till 427 kronor och höjt lägsta aktivitetsstöd till 427 kronor.
2. Höjd högsta dagsersättning till 908 kronor, höjt högsta aktivitetsstöd till 908 kronor och höjd gräns för sjukpenning för arbetslösa till 648 kronor.
3. Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor, höjt högsta aktivitetsstöd till 1 500 kronor och höjd gräns för sjukpenning för arbetslösa till 1 071 kronor.

3.1.1 Indexering

De belopp som gäller i arbetslöshetsförsäkringen har varit på plats sen den 1 juli 2002.[6] Den lägsta dagsersättningen är 320 kronor och den högsta dagsersättningen är 680 kronor.[7] Fram till den 1 januari 2007 utgick en förhöjd ersättning de första 100 dagarna.[8]

Dagsersättningarna räknas här upp med inkomstindex enligt följande:

$$\textit{uppräknad ersättning } 2012 = \textit{ersättning } 2003 \times \frac{\textit{inkomstindex } 2012}{\textit{inkomstindex } 2003}$$

[6] SFS 2002:255.
[7] SFS 1997: 835.
[8] SFS 2006:1552.

Tabell 7 redovisar lägsta och högsta dagsersättning år 2003, år 2012 samt vad ersättningarna skulle varit om de följt inkomstindex från år 2003. Om dagsersättningarna hade följt inkomstindex hade de varit 427 respektive 908 kronor, det vill säga 107 respektive 228 kronor högre per dag.

Tabell 7 Dagsersättningar i arbetslöshetsförsäkringen år 2003, år 2012 och vid inkomstindexering

Kronor per dag

	2003	2012	Inkomstindexering
Lägsta dagsersättning	320	320	427
Högsta dagsersättning	680	680	908

Anm.: Uppräkningen har gjorts med inkomsindex2012/inkomstindex2003.
Källor: SFS 2002:255, SFS 1997:835 3–4§§, SCB och egna beräkningar.

3.2 Finansiella effekter

Tabell 8 redovisar de beräknade finansiella effekterna av de tre första förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen, det vill säga utan följdändringarna i andra system. En höjning av den lägsta dagsersättningen från 320 till 427 kronor medför en finansiell bruttoeffekt på 227 miljoner kronor varav 20 miljoner kronor utgörs av statlig ålderspensionsavgift. Då ersättning från arbetslöshetsförsäkringen är skattepliktig kommer höjd ersättningsnivå att öka inkomstskatterna med 60 miljoner kronor, motsvarande knappt 29 procent av ökningen av utbetald ersättning. Den höjda ersättningen påverkar också utbetalningen av bostadsbidrag och försörjningsstöd vilka beräknas minska med 7 respektive 12 miljoner kronor. När det gäller hushållens finansiella ställning beräknas de disponibla inkomsterna att öka med 128 miljoner kronor. Detta motsvarar 62 procent av ökningen i utbetald ersättning. Merparten av skillnaden mellan ökningen av utbetald ersättning och ökningen av disponibel inkomst beror på beskattningen av ersättningarna.

Tabell 8 Finansiella effekter av höjd lägsta och högsta dagsersättning utan följdändringar

Miljoner kronor

	Ink.ind. lägsta dagsers.	Ink.ind. högsta dagsers.	Högsta dagsers. 1 500 kronor
ΔUtbetald ersättning	207	2 459	3 593
ΔStatlig ålderspensionsavgift	20	245	359
Bruttoeffekt[1]	**227**	**2 704**	**3 952**
ΔAvtalsersättning		-107	-176
ΔBostadsbidrag	-7	-12	-14
ΔFörsörjningsstöd	-12	-5	-11
ΔInkomstskatt	60	779	1 163
ΔBegravningsavgift		6	8
ΔDisponibel inkomst[2]	**128**	**1 550**	**2 221**
ΔArbetsgivaravgift		-7	-7

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift. [2] ΔDisponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+Δavtalsersättning+ΔBostadsbidrag+ΔFörsörjningsstöd-ΔInkomstskatt-ΔBegravningsavgift.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

För en höjning av den högsta dagsersättningen från 680 kronor till 908 uppgår bruttoeffekten till 2 704 miljoner kronor varav 2 459 miljoner kronor är ökad

utbetalning av ersättning. Hushållens inkomster ökar inte i denna omfattning då höjd ersättning påverkar avtalsersättningarna som beräknas minska med 107 miljoner kronor. En del av dessa ersättningar betraktas som lön varvid också inbetalningen av arbetsgivaravgifter minskar med 7 miljoner kronor. Inbetalningen av inkomstskatter beräknas emellertid att öka med 779 miljoner kronor. Detta motsvarar 33 procent av ökningen av hushållens fastställda (tidigare taxerade) inkomst. Begravningsavgiften ökar med 6 miljoner kronor. Samtidigt beräknas utbetalningen av bostadsbidrag och försörjningsstöd minska med 12 respektive 5 miljoner kronor. Sammantaget ökar hushållens disponibla inkomster med 1 550 miljoner kronor vilket motsvarar 63 procent av ökningen av utbetald ersättning.

För den tredje förändringen, höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor, uppgår bruttoeffekten till 3 952 miljoner kronor. Avtalsersättningarna minskar med 176 miljoner kronor och inbetalningarna av arbetsgivaravgifter minskar med 7 miljoner kronor. De ökade inkomsterna leder till att inkomstskatten ökar med 1 163 miljoner kronor eller 34 procent av hushållens inkomstökning. Även begravningsavgiften ökar med 8 miljoner kronor. Bostadsbidrag och försörjningsstöd beräknas minska med 14 respektive 11 miljoner kronor. För hushållen ökar de disponibla inkomsterna med 2 221 miljoner kronor vilket motsvarar 62 procent av ökningen av utbetald ersättning.

Som noterades i metodavsnittet simuleras inte alla avtalsersättningar i FASIT. Detta leder till att beräkningarna ovan underskattar effekten på avtalsersättningar och därmed också överskattar effekten på de poster som påverkas av avtalsersättningarnas storlek.

Tabell 9 redovisar de tre sista simuleringarna för arbetslöshetsförsäkringen, det vill säga med följdändringarna av sjukpenning för arbetslösa samt aktivitetsstöd. För inkomstindexerad lägsta dagsersättning innebär följdändringen att bruttoeffekten ökar till 431 miljoner kronor varav 392 miljoner kronor är ökad utbetalning av ersättning. Av den ökade ersättningen betalas 115 miljoner i inkomstskatt vilket motsvarar 29 procent av ersättningsökningen. Bostadsbidrag och försörjningsstöd minskar med 10 respektive 20 miljoner kronor. Sammantaget ökar hushållens disponibla inkomster med 247 miljoner kronor.

När följdändringarna inkluderas för inkomstindexerad högsta dagsersättning och höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor ökar bruttoeffekten till 3 603 respektive 5 288 miljoner kronor. Följdändringarna påverkar inte avtalsersättningarna och därmed inte heller inbetalningen av arbetsgivaravgift. Minskningen av bostadsbidrag och försörjningsstöd är emellertid mer än dubbelt så stora som utan följdändringarna. Då följdändringarna innebär att hushållens inkomster ökar medför dessa att inbetalningen av inkomstskatt och begravningsavgift ökar. När följdändringarna beaktas ökar hushållens disponibla inkomster med 2 072 och 3 004 miljoner kronor för respektive höjning av den högsta dagsersättningen.

Tabell 9 Finansiella effekter av höjd lägsta och högsta dagsersättning med följdändringar

Miljoner kronor

	Ink.ind. lägsta dagsers.	Ink.ind. högsta dagsers.	Högsta dagsers. 1 500 kronor
ΔUtbetald ersättning	392	3 275	4 807
ΔStatlig ålderspensionsavgift	39	328	481
Bruttoeffekt[1]	**431**	**3 603**	**5 288**
ΔAvtalsersättning		-107	-176
ΔBostadsbidrag	-10	-30	-35
ΔFörsörjningsstöd	-20	-17	-25
ΔInkomstskatt	115	1 041	1 555
ΔBegravningsavgift		8	12
ΔDisponibel inkomst[2]	**247**	**2 072**	**3 004**
ΔArbetsgivaravgift		-7	-7

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift. [2] Δ Disponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+Δavtalsersättning+ΔBostadsbidrag+ΔFörsörjningsstöd-ΔInkomstskatt-ΔBegravningsavgift.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

3.3 Fördelningseffekter

Tabell 10, Tabell 11 och Tabell 13 till Tabell 16 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och för olika populationer till följd av respektive förändring av arbetslöshetsförsäkringen med och utan följdändringarna. Tabell 12 visar beräknade Ginikoefficienter före och efter respektive förändring.

Höjd lägsta dagsersättning utan följdändringen, Tabell 10, påverkar inkomsterna i de lägre decilgrupperna. Störst procentuell förändring återfinns bland de med de allra lägsta inkomsterna. Höjda lägsta dagsersättning leder till en marginell sänkning av ginikoefficienterna för samtliga populationer. Inkluderas följdändringen, Tabell 11, ökar inkomsterna ytterligare framför allt i decilgrupp ett, men även i decilgrupp två och tre. Ginikoefficienterna visar emellertid samma förändring som utan följdändringen, förutom för de som är mellan 20 och 64 år där den minskar marginellt mer.

Tabell 10 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad lägsta dagsersättning utan följdändring

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,09	0,12	0,07	0,07
2	0,03	0,04	0,04	0,05
3	0,01	0,01	0,02	0,02
4	0,01	0,01	0,01	0,00
5	0,01	0,00	0,00	0,01
6	0,00	0,01	0,00	0,00
7	0,00	0,00	0,00	0,00
8	0,00	0,00	0,00	0,00
9	0,00	0,00	0,00	0,00
10	0,00	0,00	0,00	0,00

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 11 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad lägsta dagsersättning med följdändring

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,17	0,24	0,11	0,11
2	0,05	0,08	0,07	0,08
3	0,02	0,03	0,02	0,03
4	0,01	0,02	0,01	0,00
5	0,01	0,01	0,01	0,01
6	0,01	0,01	0,01	0,01
7	0,00	0,01	0,00	0,00
8	0,00	0,00	0,00	0,00
9	0,00	0,00	0,00	0,00
10	0,00	0,00	0,00	0,00

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 12 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter höjd dagsersättning i arbetslöshetsförsäkringen

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Lägsta dagsers., ink.ind.	0,2908	0,2907	0,2918	0,2917	0,2751	0,2750	0,2736	0,2735
Lägsta dagsers., ink.ind. med följdändringar	0,2908	0,2907	0,2918	0,2916	0,2751	0,2750	0,2736	0,2735
Högsta dagsers., ink.ind	0,2908	0,2905	0,2918	0,2914	0,2751	0,2747	0,2736	0,2732
Högsta dagsers., ink.ind med följdändringar	0,2908	0,2904	0,2918	0,2911	0,2751	0,2746	0,2736	0,2731
Högsta dagsers., 1 500 kr	0,2908	0,2905	0,2918	0,2913	0,2751	0,2747	0,2736	0,2732
Högsta dagsers., 1 500 kr med. följdändringar	0,2908	0,2903	0,2918	0,2910	0,2751	0,2745	0,2736	0,2730

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

För inkomstindexerad högsta dagsersättning, Tabell 13 och Tabell 14, ökar inkomsterna i samtliga decilgrupper. De procentuellt största ökningarna sker i undre halvan av fördelningen. För simuleringen utan följdändringarna är tyngdpunkten av förändringarna i decilgrupp tre eller fyra beroende på vilken population som avses. Inkluderas följdändringarna skiftar tyngdpunkten nedåt i fördelningen då de största förändringarna återfinns i decilgrupp ett eller två beroende på population. Höjd högsta dagsersättning leder till något lägre Ginikoefficienter. Sänkningen av Ginikoefficienten är något större när följdändringarna inkluderas.

Tabell 13 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad högsta dagsersättning utan följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,16	0,19	0,17	0,19
2	0,15	0,23	0,22	0,23
3	0,16	0,31	0,19	0,20
4	0,23	0,20	0,23	0,23
5	0,13	0,15	0,14	0,16
6	0,09	0,11	0,12	0,10
7	0,09	0,10	0,05	0,05
8	0,07	0,08	0,07	0,05
9	0,06	0,07	0,04	0,05
10	0,02	0,02	0,02	0,02

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 14 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad högsta dagsersättning med följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,34	0,45	0,21	0,24
2	0,26	0,40	0,33	0,31
3	0,24	0,40	0,27	0,25
4	0,28	0,26	0,28	0,30
5	0,16	0,19	0,19	0,22
6	0,11	0,14	0,14	0,11
7	0,11	0,11	0,08	0,09
8	0,08	0,10	0,08	0,05
9	0,07	0,08	0,04	0,06
10	0,02	0,02	0,02	0,02

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

För höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor, Tabell 15 och Tabell 16, ökar inkomsterna i alla decilgrupper. Utan följdändringarna återfinns den största procentuella förändringen i decilgrupp tre eller fyra förutom för den yngsta populationern där ökningen är störst i decilgrupp två. Inkomstförändringarna är liksom för inkomstindexerad högsta dagsersättning procentuellt störst i den nedre halvan av fördelningen. Med följdändringarna ökar inkomsterna ytterligare i alla decilgrupper förutom i decilgrupp tio för samtliga populationer och i decilgrupp åtta för den yngsta populationen. Följdändringarna har precis som ovan sin tyngdpunkt i början av inkomstfördelningen. Om följdänd-

ringarna inte inkluderas i simuleringarna har höjningen till 1 500 kronor samma effekt på ginikoeffienten som inkomstindexering förutom för populationen 20 till 64 år där sänkningen är marginellt större. Med följdändringarna sänks ginikoefficienterna marginellt mer.

Tabell 15 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor utan följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,24	0,28	0,21	0,23
2	0,20	0,29	0,27	0,29
3	0,21	0,40	0,24	0,25
4	0,30	0,28	0,28	0,27
5	0,17	0,19	0,23	0,28
6	0,11	0,15	0,16	0,14
7	0,14	0,16	0,09	0,09
8	0,13	0,13	0,11	0,04
9	0,09	0,11	0,08	0,12
10	0,04	0,03	0,05	0,05

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 16 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor med följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,51	0,71	0,29	0,32
2	0,36	0,52	0,39	0,37
3	0,30	0,53	0,36	0,31
4	0,38	0,38	0,36	0,37
5	0,21	0,25	0,32	0,37
6	0,15	0,19	0,18	0,15
7	0,16	0,20	0,13	0,15
8	0,15	0,15	0,12	0,04
9	0,10	0,12	0,09	0,13
10	0,04	0,04	0,05	0,05

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

3.4 Arbetsutbudseffekter

I arbetsutbudsmodellen kan höjd dagersättning förväntas påverka arbetsutbudet genom två kanaler. En höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen höjer ersättningsgraden vid arbetslöshet vilket påverkar sannolikheten att vara arbetslös positivt. När det gäller hur mycket ersättningsgraden förändras kan det noteras att för personer med försörjningsstöd eller bostadsbidrag motverkas höjningen av att stödet eller bidraget minskar när ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen stiger. Även förändrade avtalsersättningar motverkar höjningen av ersättningsgraden. Den andra kanalen är en effekt till följd av att en del hushålls disponibla inkomster ökar. I hushåll där en person är arbetslös höjs den disponibla inkomsten till följd av ersättningshöjningen. Inkomsthöjningen kan i sin tur påverka en annan hushållsmedlems arbetsutbud.

En höjning av den lägsta dagsersättningen höjer ersättningsgraden för de som har (eller skulle få vid arbetslöshet) en ersättning mellan den tidigare och den nya lägsta ersättningen. Den höjning som simuleras här har en marginell effekt i arbetsutbudsmodellen. En höjning av den högsta dagsersättningen höjer ersättningsgraden för de som kommer upp i maximal ersättning. Båda de simulerade höjningarna av den högsta dagsersättningen har i modellen substantiella effekter på arbetsutbudet. Avsaknaden av avtalsersättningar från försäkringar i FASIT gör emellertid att storleken på dessa effekter kan ifrågasättas. Vidare gör arbetsutbudsmodellens konstruktion, där personer har en arbetsmarknadsstatus ett helt år, att resultaten inte påverkas av de följdändringar som simulerades ovan.

Tabell 17 visar arbetsutbudseffekterna för inkomstindexerad högsta dagsersättning, det vill säga ersättningen höjs från 680 till 908 kronor. En sådan höjning minskar antalet arbetade timmar i modellen med 0,48 procent vilket motsvarar 22 765 årsarbetskrafter. Minskningen av arbetsutbud sker nästan uteslutande längs den extensiva marginalen. Förändringarna längs den intensiva marginalen är i sammanhanget marginella. Större delen av minskningen återfinns i inkomstkvartil tre och fyra. I antal personer innebär höjningen av ersättningen att antalet arbetslösa ökar med 22 414 personer. De flesta av dessa arbetade före höjningen. Det sker också ett visst flöde från grupperna ”sjuka” och ”övriga” till arbetslöshet.

Tabell 17 Arbetsutbudseffekter av inkomstindexerad högsta dagsersättning

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,48	-0,14	-0,31	-0,62	-0,52
Årsarbetskrafter[1]	-22 765	-401	-3 042	-9 341	-9 980
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-456	0	-160	-41	-255
Extensiva marginalen					
I arbete	-19 587	-416	-2 589	-7 855	-8 728
Arbetslösa	22 414				
Sjuka	-1 710				
Övriga	-1 117				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 18 visar fördelningseffekterna av inkomstindexerad högsta dagsersättning i arbetsutbudsmodellen. Den direkta effekten, det vill säga utan förändringar i arbetsutbud, motsvaras av den första resultatkolumnen i Tabell 13, procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för hela befolkningen. Det kan noteras är att effekterna i arbetsutbudsmodellen är större. Detta gäller speciellt för decilgrupp ett och två där effekten är avsevärt större. Detta är en effekt av att personer bara kan ha en status i arbetsutbudsmodellen.

När det gäller den långsiktiga effekten, det vill säga den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst när det förändrade arbetsutbudet beaktas, sker det en ökning av den justerade disponibla inkomsten i decilgrupp ett.

Detta innebär att för de personer som befann sig i decilgrupp ett före förändringen medför det förändrade arbetsutbudet ytterligare en höjning av medelinkomsten. Detta kan förklaras med att inkomsten för personer som byter från gruppen ”övriga” till arbetslöshet ökar. Även inkomsten för de som byter från gruppen ”sjuka” till arbetslöshet kan öka. För övriga decilgrupper innebär arbetsutbudseffekterna att den direkta effekten försvagas. För de som ursprungligen var i decilgrupp sju och uppåt innebär det förändrade arbetsutbudet till och med att medelinkomsten minskar jämfört med före höjningen.

Tabell 18 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av inkomstindexerad högsta dagsersättning

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	0,82	1,05	0,60
2	1,13	1,11	0,82
3	0,32	0,26	0,38
4	0,29	0,21	0,04
5	0,15	0,03	-0,02
6	0,23	0,01	-0,06
7	0,13	-0,05	-0,05
8	0,11	-0,22	-0,08
9	0,04	-0,23	-0,07
10	0,05	-0,05	0,01

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

När en person ändrar sitt arbetsutbud förflyttar de sig och sitts hushålls övriga medlemmar i fördelningen av justerad disponibel inkomst. Den sista kolumnen i Tabell 18 innehåller den procentuella förändringen av justerad disponibel inkomst i varje decilgrupp. Den justerade disponibla medelinkomsten ökar i decilgrupp ett till fyra. I decilgrupp fem till nio minskar medelinkomsten något. Slutligen sker en marginell ökning i decilgrupp tio. Höjningen av ersättningen tenderar således att pressa ihop inkomstfördelningen något på sikt.

Tabell 19 åskådliggör rörelserna i fördelningen av justerad disponibel inkomst genom att visa fördelningen av personer per decilgrupp före höjningen av ersättningen och efter arbetsutbudsförändringarna. Rörelser uppåt i inkomstfördelningen sker främst till decilgruppen ovanför ursprunglig decilgrupp, men från decilgrupp ett till fyra sker även förflyttningar något längre upp i inkomstfördelningen. Som nämnts ovan sker rörelser i inkomstfördelningen av flera anledningar, men de sistnämnda rörelserna är en följd av förändrad arbetsmarknadsstatus från grupperna ”övriga” och ”sjuka” till ”arbetslösa”. Övriga rörelser uppåt i inkomstfördelningen följer av ökade inkomster bland en del hushåll till följd av höjd ersättning och att hushåll flyttar nedåt i inkomstfördelningen till följd av minskat arbetsutbud. Det minskade arbetsutbudet i en del hushåll till följd av den höjda ersättningen leder till att de hamnar längre ned i inkomstfördelningen.

Tabell 19 Antal personer per decilgrupp (justerad disponibel inkomst) före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) inkomstindexerad högsta dagsersättning

Antal personer

		Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	**952 260**	14 898	1 954	936	0	0	0	0	0	0
	2	16 272	**915 155**	35 735	2 829	249	0	0	0	0	0
	3	780	35 712	**917 664**	15 712	654	0	0	0	0	0
	4	0	2 299	6 962	**940 982**	19 950	330	0	0	0	0
	5	0	1 335	1 945	786	**944 502**	21 687	0	0	0	0
	6	581	623	1 676	4 696	290	**942 081**	20 464	0	0	0
	7	377	0	820	2 223	1 119	3 068	**944 654**	18 114	0	0
	8	0	0	3 240	0	3 580	2 650	983	**948 400**	11 242	0
	9	0	0	616	1 734	0	460	3 226	3 563	**958 024**	2 915
	10	0	0	0	579	0	0	1 050	212	1 141	**967 487**

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 20 visar arbetsutbudseffekterna för en höjning av den högsta dagsersättningen från 680 till 1 500 kronor. Höjningen minskar antalet arbetade timmar i modellen med 0,84 procent eller 39 448 årsarbetskrafter. Minskningen sker återigen så gott som uteslutande längs den extensiva marginalen. Över hälften av minskningen härstammar nu från den fjärde inkomstkvartilen. Flödena mellan olika grupper går precis som ovan i huvudsak från arbete till arbetslöshet. Antalet arbetslösa ökar med 36 610 personer.

Tabell 20 Arbetsutbudseffekter av höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,84	-0,22	-0,45	-0,85	-1,13
Årsarbetskrafter[1]	-39 448	-642	-4 434	-12 774	-21 598
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-918	-21	-349	-32	-516
Extensiva marginalen					
I arbete	-33 614	-593	-3 801	-11 032	-18 188
Arbetslösa	36 610				
Sjuka	-2 081				
Övriga	-915				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 21 visar fördelningseffekterna i arbetsutbudsmodellen till följd av höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor. Återigen överskattar arbetsutbudsmodellen de direkta effekterna jämfört med den statiska simuleringen. Den långsiktiga förändringen följer samma mönster som för den inkomstindexerade ersättningsnivån. Effekterna i de övre decilgrupperna, där minskningen av arbetsutbudet är som störst, är emellertid större. När det gäller medelinkomsten i decilgrupperna före förändringen och på långsikt ökar den i decilgrupperna ett till sju. För de tre översta decilgrupperna minskar medelinkomsten något.

Tabell 21 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	1,44	1,68	0,65
2	1,86	1,81	0,98
3	0,50	0,41	0,71
4	0,54	0,40	0,31
5	0,25	0,10	0,13
6	0,42	0,23	0,06
7	0,22	-0,04	0,00
8	0,17	-0,32	-0,10
9	0,06	-0,35	-0,13
10	0,10	-0,13	-0,03

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

4 Sjukförsäkringen

4.1 Simulerade förändringar

För sjukförsäkringen görs två simuleringar:

1. Höjt tak för sjukpenning från 7,5 till 8,17 prisbasbelopp.
2. Höjt tak för sjukpenning från 7,5 till 10 prisbasbelopp.

Den första simuleringen är framtagen genom inkomstindexering från tidpunkten för det senaste riksdagsbeslutet om taket i sjukförsäkringen.

4.1.1 Indexering

Den 1 juli 2006 höjdes taket i sjukpenningen från 7,5 till 10 prisbasbelopp.[9] Höjningen blev emellertid kortvarig då taket sänktes åter till 7,5 prisbasbelopp den 1 januari 2007.[10]

Taket för sjukpenningen räknas här upp med inkomstindex enligt följande:

$$\textit{uppräknat tak i kronor } 2012 = \textit{tak i kronor } 2007 \times \frac{\textit{inkomstindex } 2012}{\textit{inkomsindex } 2007}$$

Tabell 22 redovisar taket i sjukpenningen dels i prisbasbelopp, dels i kronor per år för år 2007, år 2012 samt vad taket skulle varit om det följt inkomstindex. Om taket för sjukpenning hade följt inkomstindex hade det varit 29 480 kronor högre och motsvarat 8,17 prisbasbelopp.

Tabell 22 Tak för sjukpenning år 2007, år 2012 och inkomstindexerat

	2007	2012	Inkomstindexerat
Tak i prisbasbelopp	7,5	7,5	8,17
Prisbasbelopp	40 300	44 000	
Tak i kronor (löpande priser)	302 200	330 000	359 480

Anm.: Uppräkningen har gjorts med inkomsindex2012/inkomstindex2007.
Källor: SFB 25 kap. 5 §, SCB och egna beräkningar.

4.2 Finansiella effekter

Tabell 23 visar de beräknade finansiella effekterna av att höja taket för sjukpenning till 8,17 respektive 10 prisbasbelopp. Bruttoeffekten för de två förändringarna är 529 respektive 1 243 miljoner kronor varav 481 respektive 1 130 miljoner kronor är ökad utbetalning av ersättning. Hushållens inkomster ökar emellertid betydligt mindre då nästan hälften av ökningarna motverkas av minskad avtalsersättning som beräknas att minska med 229 respektive 552 miljoner kronor. Den inkomstökning som förändringarna ändå innebär ökar inkomstskatten med 97 respektive 246 miljoner kronor. Detta motsvarar 38 respektive 43 procent av inkomstökningen. Minskningen av avtalsersättningarna

[9] Prop. 2005/06:142, bet. 2005/06:SfU15, rskr. 2005/06:266, SFS 2006:359.
[10] Prop. 2006/07:1 utg.omr. 10, bet. 2006/07:SfU1, rskr. 2006/07:75, SFS 2006:1537.

medför att arbetsgivaravgifterna minskar med 76 respektive 179 miljoner kronor. Förändringarna har ingen effekt på bostadsbidrag eller försörjningsstöd. Sammantaget beräknas hushållens disponibla inkomster öka med 156 respektive 332 miljoner kronor vilket motsvarar 32 respektive 29 procent av ökningen av utbetald ersättning. Skillnaden mellan ökningen av utbetald ersättning och hushållens disponibla inkomster beror framför allt på minskningen av avtalsersättningar, men även på beskattningen av ersättningarna.

Tabell 23 Finansiella effekter av höjt tak för sjukpenning

Miljoner kronor

	Inkomstindexerat	10 prisbasbelopp
ΔUtbetald ersättning	481	1 130
ΔStatlig ålderspensionsavgift	48	113
Bruttoeffekt[1]	**529**	**1 243**
ΔAvtalsersättning	-228	-551
ΔInkomstskatt	97	246
ΔBegravningsavgift		1
ΔDisponibel inkomst[2]	**156**	**332**
ΔArbetsgivaravgift	-76	-179

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift. [2] ΔDisponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+Δavtalsersättning-ΔInkomstskatt-ΔBegravningsavgift.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

4.3 Fördelningseffekter

Tabell 24 och Tabell 25 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp till följd av respektive höjning av taket för sjukpenning. Förändringarna av justerad disponibel inkomst är små. Det kan emellertid noteras små ökningar från decilgrupp fem och uppåt. De simulerade förändringarna har ingen effekt på Ginikoefficienterna för justerad disponibel inkomst, som presenteras i Tabell 26.

Tabell 24 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerat tak för sjukpenning

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,00	0,00	0,00	0,00
2	0,00	0,00	0,00	0,00
3	0,00	0,00	0,00	0,01
4	0,00	0,01	0,00	0,00
5	0,01	0,02	0,01	0,01
6	0,01	0,02	0,00	0,00
7	0,02	0,01	0,01	0,01
8	0,01	0,02	0,02	0,02
9	0,02	0,02	0,00	0,00
10	0,01	0,01	0,01	0,01

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 25 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av höjt tak för sjukpenning till 10 prisbasbelopp

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,01	0,01	0,00	0,00
2	0,00	0,00	0,01	0,00
3	0,00	0,00	0,01	0,02
4	0,00	0,02	0,00	0,00
5	0,03	0,03	0,04	0,04
6	0,01	0,03	0,00	0,00
7	0,03	0,01	0,03	0,03
8	0,02	0,03	0,03	0,03
9	0,04	0,06	0,01	0,01
10	0,02	0,02	0,03	0,03

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 26 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter höjt tak för sjukpenning

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Ink.ind.	0,2908	0,2908	0,2918	0,2918	0,2751	0,2751	0,2736	0,2736
10 pris-basbelopp	0,2908	0,2908	0,2918	0,2918	0,2751	0,2751	0,2736	0,2736

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

4.4 Arbetsutbudseffekter

Ett höjt tak för sjukpenning har i arbetsutbudsmodellen samma kanaler som förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen: ersättningsgraden och inkomsteffekter på hushållsnivå. Takhöjningen innebär att ersättningsgraden för att vara sjukskriven ökar för de som har inkomster över det gamla taket. Sänkta avtalsersättningar motverkar emellertid ökningen av ersättningsgraden. Jämfört med arbetslöshetsförsäkringen pekar de beräknade finansiella effekterna att den motverkande effekten är större för sjukförsäkringen. Hursomhelst påverkar den höjda ersättningsgraden sannolikheten att vara sjukskriven positivt vilket innebär att ett större antal sjukskrivna kan förväntas efter höjningen av taket. Höjd disponibel inkomst till följd av takhöjningen i ett hushåll med en sjukskriven kan påverka andra hushållsmedlemmars arbetsutbud. Baserat på resultaten för arbetslöshetsförsäkringen kan denna effekt emellertid förväntas vara marginell.

Tabell 27 och Tabell 28 redovisar effekten på arbetsutbudet av höjt tak för sjukpenning från 7,5 prisbasbelopp till 8,17 (inkomstindexerat) respektive 10 prisbasbelopp. Takhöjningarna medför att antalet arbetade timmar minskar med 0,02 respektive 0,05 procent. Detta motsvarar en minskning med 1 040 respektive 2 145 årsarbetskrafter. Det är framför allt personer i den fjärde inkomstkvartilen som minskar sitt arbetsutbud. En viss minskning återfinns i den tredje kvartilen. För det inkomstindexerade taket är förändringen av arbetsutbudet koncentrerad till den extensiva marginalen. Höjningen till 10 prisbasbelopp medför en marginell förändring längs den intensiva marginalen. Höj-

ningarna av taket medför att antalet sjukskrivna ökar med 902 respektive 1 731 personer. I båda fallen kommer samtliga personer från arbete.

Tabell 27 Arbetsutbudseffekter av inkomstindexerat tak för sjukpenning

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,02	0,00	0,00	-0,01	-0,05
Årsarbetskrafter[1]	-1 040	0	0	-165	-876
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	0	0	0	0	0
Extensiva marginalen					
I arbete	-902	0	0	-164	-737
Arbetslösa	0				
Sjuka	902				
Övriga	0				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 28 Arbetsutbudseffekter av höjt tak för sjukpenning till 10 prisbasbelopp

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,05	0,00	0,00	-0,04	-0,08
Årsarbetskrafter[1]	-2 145	0	0	-551	-1 594
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-39	0	0	-11	-28
Extensiva marginalen					
I arbete	-1 731	0	0	-478	-1 253
Arbetslösa	0				
Sjuka	1 731				
Övriga	0				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 29 och Tabell 30 visar fördelningseffekterna från arbetsutbudsmodellen för respektive höjning av taket för sjukpenning. Precis som för förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen skiljer sig de direkta effekterna åt från de statiska FASIT-simuleringarna. För de nedre decilgrupperna är effekten något större och för de övre decilgrupperna är effekten något mindre. De långsiktiga effekterna är något mindre för personer i de övre decilgrupperna på grund av ökad sjukskrivning. För personer i decilgrupp tio är den långsiktiga effekten av höjt tak för sjukpenning i genomsnitt negativ. När det gäller medelinkomsten för de som befinner sig i de olika decilgrupperna före respektive höjning och efter arbetsutbudseffekterna är beaktade är förändringarna små. För det inkomstindexerade taket ökar medelinkomsten i decilgrupp ett till sex och är oförändrad i de övriga decilgrupperna. För höjningen till 10 prisbasbelopp ökar medelinkomsten i samtliga decilgrupper förutom i decilgrupp tio där inkomsten minskar något.

Tabell 29 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av inkomstindexerat tak för sjukpenning

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	0,02	0,02	0,03
2	0,02	0,02	0,02
3	0,02	0,02	0,01
4	0,03	0,03	0,03
5	0,02	0,02	0,03
6	0,02	0,02	0,01
7	0,02	0,02	0,00
8	0,01	0,00	0,00
9	0,01	0,00	0,00
10	0,00	-0,02	0,00

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 30 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av höjt tak för sjukpenning till 10 prisbasbelopp

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	0,02	0,02	0,03
2	0,05	0,05	0,04
3	0,05	0,05	0,04
4	0,05	0,05	0,06
5	0,06	0,06	0,06
6	0,05	0,04	0,04
7	0,05	0,04	0,02
8	0,03	0,03	0,02
9	0,02	0,01	0,03
10	0,01	-0,04	-0,02

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

5 Föräldraförsäkringen

5.1 Simulerade förändringar

För föräldraförsäkringen görs tre simuleringar som berör föräldrapenningen:

1. Höjd lägstanivå från 180 till 214 kronor per dag.
2. Höjd grundnivå från 180 till 232 kronor per dag.
3. Höjt tak för föräldrapenning från 10 till 10,89 prisbasbelopp.

Alla tre förändringarna är framtagna genom inkomstindexering.

5.1.1 Indexering

För föräldrapenning finns det tre ersättningsnivåer. Dessa var år 2012:

1. Sjukpenningnivå – 80 procent av 0,97*SGI (SFB 28 kap. 7 § p. 1) där SGI begränsas till max 10 prisbasbelopp (SFB 12 kap. 26 §). Högsta ersättning år 2012 var 935 konor per dag (0,8*0,97*10*44 000/365).
2. Grundnivå – 180 kronor per dag (SFB 12 kap. 23 §).
3. Lägstanivå – 180 kronor per dag (SFB 12 kap. 24 §).

Sjukpenning- och grundnivå gäller i 390 dagar. Grundnivån gäller för de som har haft en liten eller ingen inkomst, det vill säga inte kommit upp i en sjukpenningnivå över 180 kronor per dag. Lägstanivån gäller i 90 dagar oavsett tidigare inkomst.

Den 1 januari 2013, det vill säga efter tidpunkten som studeras här, höjdes grundnivån för föräldrapenning från 180 till 225 kronor per dag.[11] Den tidigare nivån hade gällt sen 1 januari 2004.[12] Lägstanivån höjdes 1 juli 2006 från 60 till 180 kronor per dag.[13] Samtidigt som höjningen av lägstanivån höjdes taket från 7,5 till 10 prisbasbelopp.

Här räknas taket för sjukpenningnivån samt grund- och lägstanivån upp med inkomstindex enligt följande:

$$uppräknat\ tak\ i\ kronor\ 2012 = tak\ i\ kronor\ 2007 \times \frac{inkomstindex\ 2012}{inkomstindex\ 2007}$$

$$uppräknad\ grundnivå\ 2012 = grundnivå\ 2004 \times \frac{inkomstindex\ 2012}{inkomstindex\ 2004}$$

$$uppräknad\ lägstanivå\ 2012 = lägstanivå\ 2007 \times \frac{inkomstindex\ 2012}{inkomstindex\ 2007}$$

Tabell 31 redovisar taket för föräldrapenning dels i prisbasbelopp, dels i kronor per år samt grund- och lägstanivå för år 2004/2007, år 2012 och vad de skulle

[11] Prop. 2012/13:1 utg.omr. 12, bet. 2012/13:SfU1, rskr. 2012/13:114, SFS 2012:931.
[12] Prop. 2003/04:1 utg.omr. 12, bet. 2003/04:SfU1, rskr. 2003/04:102, SFS 2003:1218.
[13] Prop. 2005/06:142, bet. 2005/06:SfU15, rskr. 2005/06:266, SFS 2006:359.

varit om de inkomstindexerats från tidpunkten för respektive riksdagsbeslut. Ett inkomstindexerat tak hade varit drygt 39 200 kronor högre eller motsvara en månadslön på dryg 39 900 kronor istället för knappt 36 700 kronor. I termer av högsta ersättning per dag motsvarar det indexerade taket 1 018 kronor (0,8*0,97*10,89*44 000/365). Grund- och lägstanivån hade vid inkomstindexering varit 232 respektive 214 kronor istället för 180 kronor. När det gäller grundnivån kan det noteras att höjningen den 1 januari 2013 till 225 kronor är lägre än den inkomstindexerade nivån.

Tabell 31 Tak för föräldrapenning, grund- och lägstanivå år 2004/2007, år 2012 och inkomstindexerade

	2004	2007	2012	Inkomstindexering
Tak i prisbasbelopp		10	10	10,89
Prisbasbelopp		40 300	44 000	
Tak i kronor (löpande priser)		403 000	440 000	479 160
Grundnivå (kronor per dag)	180	180	180	232
Lägstanivå (kronor per dag)		180	180	214

Anm.: För taket och lägstanivån har uppräkning gjorts med inkomstindex2012/inkomstindex2007. För grundnivån har uppräkning gjorts med inkomstindex2012/inkomstindex2004.
Källor: SFB 12 kap. 23–24 §§, 26§; SFS 2003:1 218 , SFS 2006:359, SCB och egna beräkningar.

5.2 Finansiella effekter

Tabell 32 visar de beräknade finansiella effekterna av de tre förändringarna av föräldraförsäkringen. Att höja lägstanivån från 180 till 214 kronor per dag medför en bruttoeffekt på 207 miljoner kronor varav 189 miljoner kronor är ökad utbetalning av föräldrapenning. Då föräldrapenning är skattepliktig ökar inkomstskatten med 54 miljoner kronor vilket motsvarar 26 procent av inkomstökningen. Den inkomstökning som höjningen av lägstanivån medför beräknas att minska bostadsbidraget och försörjningsstödet med 3 respektive 5 miljoner kronor. Hushållens disponibla inkomster beräknas att öka med 127 miljoner kronor eller med 67 procent av ökningen av utbetald föräldrapenning.

Tabell 32 Finansiella effekter av inkomstindexerad lägsta- och grundnivå samt inkomstindexerat tak för föräldrapenning

Miljoner kronor

	Lägstanivå	Grundnivå	Tak
ΔUtbetald ersättning	189	364	349
ΔStatlig ålderspensionsavgift	18	36	34
Bruttoeffekt[1]	**207**	**400**	**383**
ΔBostadsbidrag	-3	-11	
ΔFörsörjningsstöd	-5	-37	
ΔInkomstskatt	54	95	161
ΔDisponibel inkomst[2]	**127**	**221**	**188**

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift. [2] ΔDisponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+ΔBostadsbidrag+ΔFörsörjningsstöd-ΔInkomstskatt.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

En höjning av grundnivån för föräldrapenning från 180 till 232 kronor per dag medför en beräknad bruttoeffekt på 400 miljoner kronor. Av dessa är 364 miljoner kronor ökad utbetalning av föräldrapenning. Denna ökning medför att inkomstskatterna ökar med 95 miljoner kronor vilket motsvarar 26 procent av

inkomstökningen. Utbetalt bostadsbidrag och försörjningsstöd beräknas minska med 11 respektive 37 miljoner kronor. Hushållens disponibla inkomster ökar med 221 miljoner kronor eller med 61 procent av ökningen av utbetald föräldrapenning.

Att höja taket för föräldrapenning från 10 till 10,89 prisbasbelopp har en bruttoeffekt på 383 miljoner kronor varav 349 miljoner kronor är ökad utbetalning av ersättning. Den ökade ersättningen leder till att inkomstskatten ökar med 161 miljoner kronor vilket motsvarar 46 procent av inkomstökningen. Höjningen av taket påverkar inte utbetalt bostadsbidrag eller försörjningsstöd eftersom personer med inkomster över taket inte kommer ifråga för dessa i modellen. Hushållens disponibla inkomster beräknas att öka med 188 miljoner kronor motsvarande 54 procent av ökningen av utbetald föräldrapenning. Det ska dock i detta sammanhang noteras att föräldralön inte simuleras i FASIT. Detta innebär att förändringen av hushållens disponibla inkomster överskattas i de fall som personen omfattas av avtal om föräldralön.

5.3 Fördelningseffekter

Tabell 33 till Tabell 35 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och olika populationer till följd av respektive förändring av föräldraförsäkringen. Höjd lägstanivå, Tabell 33, leder till inkomstökningar i decilgrupp ett till åtta sett till hela befolkningen. För delpopulationerna 0–19 år och 0–15 år sker även en liten ökning i decilgrupp nio. Störst procentuell förändring återfinns emellertid i decilgrupp ett. Den breda inkomstökningen är en följd av att alla oavsett tidigare inkomst får samma ersättning.

Höjd grundnivå, Tabell 34, leder till inkomstökningar i decilgrupp ett till fyra sett till hela befolkningen. För delpopulationen 0–15 år ger höjd grundnivå effekter upp till decilgrupp sju. Störst procentuell effekt återfinns bland de med lägst inkomster.

Ett höjt tak för föräldrapenning, Tabell 35, leder till breda, i alla decilgrupper utom ett och fyra, men små inkomstökningar sett till hela befolkningen. För den yngsta delpopulationen sker inkomstökningar från decilgrupp tre och uppåt. Den största effekten återfinns i decilgrupp nio och tio vilket är den motsatta effekten jämfört med de två andra förändringarna av föräldraförsäkringen.

Skillnaden i fördelningseffekt mellan de olika förändringarna av föräldraförsäkringen syns också i Ginikoefficienterna, som presenteras i Tabell 36. För de yngre delpopulationerna minskar Ginikoefficienten, om än marginellt, till följd av höjd lägstanivå och höjd grundnivå. För höjt tak är effekten den motsatta och Ginikoefficienten ökar marginellt.

Tabell 33 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad lägstanivå för föräldrapenning

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,04	0,04	0,08	0,10
2	0,02	0,02	0,04	0,05
3	0,02	0,02	0,04	0,05
4	0,02	0,02	0,03	0,04
5	0,02	0,01	0,03	0,04
6	0,01	0,01	0,03	0,03
7	0,01	0,01	0,02	0,02
8	0,01	0,00	0,02	0,02
9	0,00	0,00	0,01	0,01
10	0,00	0,00	0,00	0,00

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 34 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad grundnivå för föräldrapenning

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,27	0,23	0,50	0,60
2	0,05	0,05	0,19	0,23
3	0,03	0,03	0,06	0,07
4	0,01	0,01	0,02	0,03
5	0,00	0,00	0,01	0,02
6	0,00	0,00	0,00	0,01
7	0,00	0,00	0,00	0,01
8	0,00	0,00	0,00	0,00
9	0,00	0,00	0,00	0,00
10	0,00	0,00	0,00	0,00

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 35 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerat tak för föräldrapenning

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,00	0,00	0,00	0,00
2	0,01	0,01	0,00	0,00
3	0,01	0,01	0,02	0,03
4	0,00	0,01	0,02	0,02
5	0,01	0,01	0,01	0,00
6	0,02	0,02	0,01	0,02
7	0,02	0,02	0,04	0,05
8	0,02	0,02	0,04	0,03
9	0,02	0,01	0,05	0,07
10	0,01	0,01	0,04	0,06

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 36 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter inkomstindexering av föräldraförsäkringen

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Lägsta-nivå	0,2908	0,2908	0,2918	0,2917	0,2751	0,2750	0,2736	0,2735
Grund-nivå	0,2908	0,2907	0,2918	0,2916	0,2751	0,2747	0,2736	0,2731
Tak	0,2908	0,2908	0,2918	0,2918	0,2751	0,2752	0,2736	0,2737

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

5.4 Arbetsutbudseffekter

Förändringar i föräldraförsäkringen kan i arbetsutbudsmodellen endast påverka arbetsutbudet genom effekter på disponibel inkomst på hushållsnivå. Detta då personer som är föräldralediga är det hela året samt att de i arbetsutbudsmodellen inte tillåts att ändra sitt arbetsutbud. De förändringar som simuleras här ger inga effekter på arbetsutbudet.

6 Arbetslöshets-, sjuk- och föräldra-försäkringen

6.1 Simulerade förändringar

I detta avsnitt simuleras alla de inkomstindexerade förändringarna i arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen samtidigt. Två olika simuleringar görs – utan och med följdändringarna på grund av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen. Den första simuleringen innehåller således följande förändringar:

1. Höjd lägsta dagsersättning i arbetslöshetsförsäkringen från 320 till 427 kronor.
2. Höjd högsta dagsersättning i arbetslöshetsförsäkringen från 680 till 908 kronor.
3. Höjt tak för sjukpenning från 7,5 till 8,17 prisbasbelopp
4. Höjd lägstanivå för föräldrapenning från 180 till 214 kronor per dag.
5. Höjd grundnivå för föräldrapenning från 180 till 232 kronor per dag.
6. Höjt tak för föräldrapenning från 10 till 10,89 prisbasbelopp.

I den andra simuleringen ersätts 1 och 2 av:

1. Höjd lägsta dagsersättning till 427 kronor och höjt lägsta aktivitetsstöd till 427 kronor.
2. Höjd högsta dagsersättning till 908 kronor, höjt högsta aktivitetsstöd till 908 kronor och höjd gräns för sjukpenning för arbetslösa till 648 kronor.

6.2 Finansiella effekter

Tabell 37 redovisar de beräknade finansiella effekterna av den samlade inkomstindexeringen utan och med följdändringar på grund av ändringarna av arbetslöshetsförsäkringen. För simuleringen utan följdändringarna beräknas utbetald ersättning öka med 4 048 miljoner kronor samtidigt som statlig ålderspensionsavgift ökar med 404 miljoner kronor. Detta ger en bruttoeffekt på 4 452 miljoner kronor. Höjd ersättning från arbetslöshets- och sjukförsäkringen minskar avtalsersättningarna med 337 miljoner kronor vilket minskar inbetalningen av arbetsgivaravgifter med 83 miljoner kronor. Sammantaget ökar de fastställda inkomsterna med 3 711 miljoner kronor. Av denna ökning betalas drygt 33 procent eller 1 243 miljoner kronor i inkomstskatt. Begravningsavgiften ökar med 9 miljoner kronor. De högre inkomsterna leder också till att utbetalningarna av bostadsbidrag och försörjningsstöd minskar med 32 respektive 60 miljoner kronor. Sammantaget leder förändringarna till att hushållens disponibla inkomster ökar med 2 367 miljoner kronor vilket motsvarar 58 procent av ökningen av utbetald ersättning. Återigen kan det noteras att avsaknaden av vissa avtalsförsäkringar och föräldralön i FASIT leder till att effekten på disponibla inkomster överskattas.

För simuleringen med följdändringarna beräknas den finansiella bruttoeffekten uppgå till 5 553 miljoner kronor varav 5 049 miljoner kronor är ökad ersättning. Följdändringarna påverkar inte avtalsersättningarna varvid de fortsatt

beräknas att minska med 337 miljoner kronor. Av ökningen av fastställd inkomst, 4 712 miljoner kronor, betalas 1 561 miljoner kronor i inkomstskatt vilket motsvarar 33 procent. Begravningsavgiften beräknas öka med 10 miljoner kronor medan utbetalningarna av bostadsbidrag och försörjningsstöd beräknas minska med 53 respektive 80 miljoner kronor. Sammantaget ökar hushållens disponibla inkomster med 3 008 miljoner kronor. Detta motsvarar 60 procent av ökningen av utbetald ersättning.

Tabell 37 Finansiella effekter av inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring utan och med följdändringar på grund av ändringar av arbetslöshetsförsäkringen

Miljoner kronor

	Utan följdändringar	Med följdändringar
ΔUtbetald ersättning	4 048	5 049
ΔStatlig ålderspensionsavgift	404	504
Bruttoeffekt[1]	**4 452**	**5 553**
ΔAvtalsersättning	-337	-337
ΔBostadsbidrag	-32	-53
ΔFörsörjningsstöd	-60	-80
ΔInkomstskatt	1 243	1 561
ΔBegravningsavgift	9	10
ΔDisponibel inkomst[2]	**2 367**	**3 008**
ΔArbetsgivaravgift	-83	-83

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning+ΔStatlig ålderspensionsavgift. [2] ΔDisponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+Δavtalsersättning+ΔBostadsbidrag+ΔFörsörjningsstöd-ΔInkomstskatt-ΔBegravningsavgift.
Anm.: Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

6.3 Fördelningseffekter

Tabell 38 och Tabell 39 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och för olika populationer till följd av den samlade inkomstindexeringen utan respektive med följdändringar. De procentuella förändringarna är i princip de sammanlagda förändringarna för de enskilda simuleringarna. Den största procentuella ökningen sker i decilgrupp ett. Från de tidigare resultaten vet vi att framför allt höjningen av grundnivån för föräldrapenning har stor påverkan på denna decilgrupp. Även höjningarna av dagsersättningarna från arbetslöshetsförsäkringen påverkar den nedersta decilgruppens medelinkomst. För övriga decilgrupperna domineras ökningen av höjningen av den högsta dagsersättningen i arbetslöshetsförsäkringen. För de översta decilgrupperna spelar höjningarna av taken i föräldra- och sjukförsäkringen också en relativt stor roll. När det gäller följdändringarna på grund av ändringarna av arbetslöshetsförsäkringen har de störst betydelse för den nedre halvan av fördelningen med tyngdpunkt på de nedersta decilgrupperna.

Tabell 40 visar Ginikoefficienterna före och efter den samlade indexeringen utan och med följdändringar. Den samlade indexeringen sänker Ginikoefficienterna något för samtliga populationer. Följdändringarna sänker koefficienterna ytterligare något.

Tabell 38 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring utan följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,56	0,58	0,83	0,96
2	0,27	0,35	0,50	0,56
3	0,23	0,38	0,33	0,39
4	0,27	0,25	0,31	0,32
5	0,17	0,19	0,20	0,23
6	0,12	0,16	0,16	0,17
7	0,14	0,13	0,12	0,13
8	0,10	0,13	0,14	0,12
9	0,10	0,11	0,11	0,15
10	0,04	0,03	0,07	0,09

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen. Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 39 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring med följdändringar

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,82	0,97	0,90	1,05
2	0,40	0,56	0,63	0,67
3	0,31	0,48	0,42	0,44
4	0,32	0,32	0,37	0,40
5	0,21	0,24	0,26	0,29
6	0,15	0,19	0,19	0,18
7	0,16	0,15	0,15	0,17
8	0,12	0,14	0,15	0,12
9	0,11	0,11	0,12	0,15
10	0,04	0,04	0,07	0,09

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen. Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.

Tabell 40 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Utan följdändringar	0,2908	0,2903	0,2918	0,2912	0,2751	0,2743	0,2736	0,2727
Med följdändringar	0,2908	0,2901	0,2918	0,2909	0,2751	0,2741	0,2736	0,2725

Anm.: Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

6.4 Arbetsutbudseffekter

Tabell 41 och Tabell 42 visar de simulerade arbetsutbudseffekterna respektive fördelningseffekterna till följd därav för den samlade inkomstindexeringen. Resultaten från arbetsutbudsmodellen för den samlade inkomstindexeringen är i stort sett lika med summan av resultaten för inkomstindexerad högsta dagsersättning i arbetslöshetsförsäkringen och inkomstindexerat tak för sjukpenning. Den enda skillnaden återfinns i förändringen av antalet sjuka respektive antalet i arbete. Dessa förändringar är något mindre för den samlade inkomstindexeringen än för summan av de enskilda indexeringarna. Som noterades i avsnittet om föräldraförsäkringen kan föräldrapenningen endast påverka arbetsutbudet i modellen via hushållseffekter vilka inte är tillräckligt stora för att påverka arbetsutbudet. Fördelningseffekterna av den samlade inkomstindexeringen följer i stort sett fördelningseffekterna av den inkomstindexerade högsta dagsersättningen i arbetslöshetsförsäkringen.

Tabell 41 Arbetsutbudseffekter av inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,50	-0,14	-0,31	-0,62	-0,57
Årsarbetskrafter[1]	-23 640	-401	-3 042	-9 341	-10 856
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-456	0	-159	-41	-256
Extensiva marginalen					
I arbete	-20 323	-416	-2 589	-7 855	-9 464
Arbetslösa	22 414				
Sjuka	-975				
Övriga	-1 116				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 42 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av inkomstindexerad arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkring

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	0,85	1,08	0,61
2	1,15	1,14	0,85
3	0,35	0,29	0,40
4	0,33	0,25	0,10
5	0,18	0,06	0,01
6	0,25	0,03	-0,04
7	0,15	-0,02	-0,04
8	0,14	-0,19	-0,07
9	0,06	-0,23	-0,06
10	0,06	-0,07	0,01

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

7 Barnbidraget

7.1 Simulerade förändringar

För barnbidraget görs sex olika simuleringar:

1. KPI-indexerat flerbarnstillägg.
2. Inkomstindexerat flerbarnstillägg.
3. KPI-indexerat barnbidrag.
4. Inkomstindexerat barnbidrag.
5. Barnbidraget höjs från 1 050 till 1 550 kronor per månad.
6. Barnbidraget höjs från 1 050 till 2 100 kronor per månad.

För flerbarnstillägget sker indexeringen från tidpunkten för det näst senaste riksdagsbeslutet. För barnbidraget sker indexeringen från tidpunkten för det senaste riksdagsbeslutet.

7.1.1 Indexering

Den senaste höjningen av barnbidraget var den 1 oktober 2005.[14] Då höjdes barnbidraget med 100 kronor till 1 050 kronor per barn och månad. Samtidigt infördes flerbarnstillägg från andra barnet. Flerbarnstillägget höjdes senast den 1 juli 2010.[15] Flerbarnstillägget höjdes då med 50 kronor per månad för det andra barnet, 100 kronor per månad för det tredje barnet, 150 kronor per månad för det fjärde barnet och med 200 kronor per månad för det femte barnet och varje ytterligare barn. Tilläggen uppgår till 150 kronor i månaden för det andra barnet, 454 kronor i månaden för det tredje barnet, 1 010 kronor i månaden för det fjärde barnet, och 1 250 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn (SFB 15 kap. 8 §).

Här indexeras barnbidraget och flerbarnstillägget med KPI och inkomstindex. Startåret för indexeringarna är 2006 då den senaste höjningen av flerbarnstilllägget skedde nära inpå år 2012. Barnbidraget och flerbarnstilläggen räknas upp med KPI enligt följande:

$$\textit{uppräknat bidrag } 2012 = \textit{bidrag } 2006 \times \frac{\textit{KPI juni } 2011}{\textit{KPI juni } 2005}$$

och med inkomstindex enligt följande:

$$\textit{uppräknat bidrag } 2012 = \textit{bidrag } 2006 \times \frac{\textit{Inkomstindex } 2012}{\textit{Inkomstindex } 2006}$$

Tabell 43 visar barnbidrag och flerbarnstillägg för år 2006, år 2012 och vad de skulle varit år 2012 om de följt KPI respektive inkomstindex från år 2006. Om barnbidraget följt KPI hade det varit 116 kronor högre och om det följt inkomstindex hade det varit 238 kronor högre. När det gäller flerbarnstillägget kan det noteras att höjningen den 1 juli 2010 innebar att dessa idag är högre än

[14] Prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:FiU11, rskr. 2005/06:39, SFS 2005:824.
[15] Prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348, SFS 2010:680.

vad de skulle varit med KPI-indexering. Om flerbarnstillägget varit inkomstindexerat hade tillägget för andra och tredje barnet år 2012 varit lägre än nu gällande belopp, men högre för fjärde och ytterligare barn.

Tabell 43 Barnbidrag och flerbarnstillägg år 2006, år 2012 samt KPI- och inkomstindexerat

Kronor per månad

Antal barn	2006	2012	KPI-ind.	Ink.ind.
Barnbidrag	1 050	1 050	1 166	1 288
Flerbarnstillägg				
2:a barnet	100	150	111	122
3:e barnet	354	454	393	434
4:e barnet	860	1 010	955	1 055
5:e barnet och ytterligare barn	1 050	1 250	1 166	1 288

Anm.: Uppräkningen har gjorts med KPI juni 2011/KPI juni 2005 samt Inkomstindex 2012/Inkomstindex 2006.
Källor: SFS 2005:824, SFB 15 kap. 8 §, SCB och egna beräkningar.

7.2 Finansiella effekter

Tabell 44 redovisar de finansiella effekterna av de sex olika förändringarna av barnbidraget. Barnbidrag är inte pensionsgrundande vilket innebär att förändringen i utbetalt bidrag motsvarar bruttoeffekten av förändringarna. Vidare är barnbidrag skattefritt vilket gör att inkomstskatterna inte påverkas av förändringarna. Även utbetalt bostadsbidrag är oförändrat då barnbidraget inte ingår i den inkomst som bidraget prövas mot. Försörjningsstödet påverkas emellertid.

För flerbarnstillägget innebär de två förändringarna, KPI- respektive inkomstindexering, bruttoeffekter på –486 respektive –254 miljoner kronor. Minskningen i utbetalt bidrag innebär att försörjningsstödet beräknas att öka med 16 respektive 4 miljoner kronor. Sammantaget minskar hushållens disponibla inkomster med 469 respektive 250 miljoner kronor.

För de fyra förändringarna av barnbidraget – KPI- respektive inkomstindexering samt höjning till 1 550 respektive 2 100 kronor – är bruttoeffekterna 2 339, 4 800, 10 085 respektive 21 179 miljoner kronor. Utbetalt försörjningsstöd beräknas att minska med mellan 61 och 556 miljoner kronor. Hushållens disponibla inkomster beräknas att öka med mellan 2 278 till 20 623 miljoner kronor.

Tabell 44 Finansiella effekter av ändrat flerbarnstillägg och höjt barnbidrag

Miljoner kronor

	Flerbarnstillägg		Barnbidrag			
	KPI-ind.	Ink.ind.	KPI-ind.	Ink.ind.	1 550 kr/mån	2 100 kr/mån
ΔUtbetalt bidrag	-486	-254	2 339	4 800	10 085	21 179
Bruttoeffekt[1]	**-486**	**-254**	**2 339**	**4 800**	**10 085**	**21 179**
ΔFörsörjningsstöd	16	4	-61	-126	-265	-556
ΔDisponibel inkomst[2]	**-469**	**-250**	**2 278**	**4 674**	**9 820**	**20 623**

[1] Bruttoeffekt=ΔUtbetald ersättning. [2] ΔDisponibel inkomst=ΔUtbetald ersättning+ΔFörsörjningsstöd.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

7.3 Fördelningseffekter

Tabell 45 och Tabell 46 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och för olika populationer till följd av förändringarna av flerbarnstillägget. Båda förändringarna minskar den justerade disponibla inkomsten i samtliga decilgrupper. Den procentuella minskningen är störst för de med lägst inkomster och minskar med inkomsternas storlek.

Tabell 47 till Tabell 50 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och för olika populationer till följd av respektive höjning av barnbidraget. Höjningarna av barnbidraget ökar den justerade disponibla inkomsten i alla decilgrupper. Den procentuella ökningen minskar med inkomsternas storlek och är således störst för de med lägst inkomster.

Tabell 51 visar Ginikoefficienter före och efter respektive förändring. För förändringarna i flerbarnstillägget ökar Ginikoefficienterna och för förändringarna av barnbidraget minskar Ginikoefficienterna.

Tabell 45 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av KPI-indexerat flerbarnstillägg

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	-0,13	-0,08	-0,30	-0,34
2	-0,08	-0,06	-0,22	-0,24
3	-0,07	-0,06	-0,17	-0,18
4	-0,06	-0,05	-0,15	-0,16
5	-0,05	-0,04	-0,12	-0,13
6	-0,04	-0,03	-0,10	-0,10
7	-0,03	-0,02	-0,09	-0,09
8	-0,02	-0,01	-0,07	-0,09
9	-0,01	-0,01	-0,05	-0,06
10	-0,01	-0,00	-0,03	-0,04

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 46 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerat flerbarnstillägg

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	-0,05	-0,03	-0,09	-0,10
2	-0,03	-0,03	-0,08	-0,09
3	-0,03	-0,03	-0,07	-0,08
4	-0,03	-0,03	-0,07	-0,07
5	-0,03	-0,02	-0,06	-0,06
6	-0,03	-0,02	-0,06	-0,06
7	-0,02	-0,01	-0,05	-0,06
8	-0,01	-0,01	-0,04	-0,05
9	-0,01	-0,01	-0,03	-0,04
10	0,00	0,00	-0,02	-0,02

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 47 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av KPI-indexerat barnbidrag

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,56	0,40	1,13	1,37
2	0,32	0,29	0,85	0,98
3	0,29	0,30	0,68	0,80
4	0,29	0,25	0,59	0,70
5	0,25	0,18	0,51	0,60
6	0,21	0,15	0,43	0,53
7	0,16	0,10	0,39	0,47
8	0,11	0,07	0,34	0,43
9	0,08	0,05	0,26	0,36
10	0,03	0,02	0,15	0,20

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 48 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av inkomstindexerat barnbidrag

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	1,15	0,82	2,31	2,81
2	0,65	0,59	1,73	2,01
3	0,60	0,61	1,40	1,63
4	0,59	0,52	1,21	1,44
5	0,51	0,38	1,04	1,23
6	0,43	0,30	0,87	1,08
7	0,33	0,20	0,80	0,97
8	0,22	0,14	0,70	0,88
9	0,16	0,09	0,53	0,73
10	0,07	0,05	0,31	0,41

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 49 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av höjt barnbidrag till 1 550 kronor per månad

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	2,42	1,72	4,87	5,92
2	1,36	1,23	3,64	4,23
3	1,25	1,28	2,94	3,43
4	1,24	1,10	2,55	3,03
5	1,07	0,79	2,19	2,59
6	0,90	0,63	1,84	2,27
7	0,70	0,42	1,69	2,04
8	0,46	0,30	1,46	1,85
9	0,33	0,20	1,12	1,54
10	0,15	0,11	0,65	0,85

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 50 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av höjt barnbidrag till 2 100 kronor per månad

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	5,09	3,62	10,26	12,49
2	2,85	2,59	7,65	8,88
3	2,63	2,70	6,17	7,20
4	2,61	2,30	5,35	6,36
5	2,25	1,66	4,60	5,43
6	1,89	1,32	3,86	4,77
7	1,46	0,98	3,54	4,29
8	0,96	0,63	3,07	3,89
9	0,70	0,41	2,36	3,23
10	0,31	0,22	1,36	1,79

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 51 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter ändringar av flerbarnstillägg och barnbidrag

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Flerbarnstillägg								
KPI-ind.	0,2908	0,2910	0,2918	0,2919	0,2751	0,2754	0,2736	0,2740
Ink.ind.	0,2908	0,2909	0,2918	0,2918	0,2751	0,2752	0,2736	0,2737
Barnbidrag								
KPI-ind.	0,2908	0,2902	0,2918	0,2912	0,2751	0,2738	0,2736	0,2721
Ink.ind.	0,2908	0,2895	0,2918	0,2906	0,2751	0,2725	0,2736	0,2706
1 550 kr/mån	0,2908	0,2881	0,2918	0,2894	0,2751	0,2697	0,2736	0,2673
2 100 kr/mån	0,2908	0,2852	0,2918	0,2869	0,2751	0,2641	0,2736	0,2608

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

7.4 Arbetsutbudseffekter

Förändringar i barnbidraget påverkar alla som tillhör ett hushåll som får barnbidrag oavsett vilken status de har i arbetsutbudsmodellen. Detta innebär att förändringarna har en viss påverkan på ersättningsgrader i modellen då dessa definieras som disponibel inkomst vid till exempel arbetslöshet i relation till disponibel inkomst vid arbete. Ett höjt barnbidrag ökar, allt annat lika, den disponibla inkomsten för de som har barn. Denna ökning kommer att vara procentuellt störst för den disponibla inkomsten vid icke-arbete varvid ersättningsgraderna i modellen ökar något. För personer som har försörjningsstöd motverkas den disponibla inkomstökningen av minskat försörjningsstöd. Detta kan leda till en minskning i ersättningsgraderna då det är troligast att personer har försörjningsstöd vid icke-arbete.

Den disponibla inkomstökningen till följd av en barnbidragshöjning leder också till en ren inkomsteffekt bland de som redan arbetar varvid arbetsutbudet kan förväntas minska längs den intensiva marginalen.

När det gäller de förändringar som simuleras här är det endast höjningarna av barnbidraget som har någon substantiell effekt på arbetsutbudet. Tabell 52 till

Tabell 54 redovisar arbetsutbudseffekterna för tre av de fyra höjningarna: inkomstindexerat barnbidrag, höjning till 1 550 respektive 2 100 kronor per månad.

Det inkomstindexerade barnbidraget, Tabell 52, minskar antalet arbetade timmar med 0,09 procent vilket motsvarar en minskning med 3 994 årsarbetskrafter. I inkomstkvartil ett ökar emellertid arbetsutbudet. En djupdykning i arbetsutbudsmodellens resultat visar att ökningen av arbetsutbudet beror på att ensamstående mödrar börjar arbeta. Detta torde vara en effekt av att försörjningsstödet minskar när barnbidraget höjs då detta är en grupp där låga inkomster och försörjningsstöd är vanligt. I inkomstkvartil två till fyra minskar det totala arbetsutbudet. Lite mer än hälften av den totala förändringen av arbetsutbudet sker längs den intensiva marginalen. Inkomstindexeringen av barnbidraget leder till att lite färre än 2 000 slutar att arbeta. Flertalet av dessa återfinns i gruppen ”övriga”. Antalet arbetslösa ökar också något. Antalet sjukskrivna minskar något. Detta rör sig om uteslutande sammanboende kvinnor som byter status till ”övriga”.

Att höja barnbidraget till 1 550 kronor per månad, Tabell 53, minskar arbetade timmar med 0,15 procent vilket motsvarar 6 808 årsarbetskrafter. Minskningen sker framför allt i inkomstkvartilerna två och tre. I inkomstkvartil ett ökar arbetade timmar med 0,1 procent vilket är mindre än för inkomstindexerat barnbidrag. Ungefär hälften av förändringen i arbetade timmar sker längs den extensiva marginalen. Höjningen av barnbidraget till 1 550 kronor medför att 3 717 färre personer är i arbete. Precis som ovan återfinns flertalet av dessa i gruppen övriga ”övriga”. Antalet arbetslösa ökar något mer än för inkomstindexerat barnbidrag. Antalet sjukskrivna minskar liksom ovan med 93 personer.

En höjning av barnbidraget till 2 100 kronor per månad, Tabell 54, medför att arbetade timmar i modellen minskar med 0,22 procent eller 10 147 årsarbetskrafter. Hälften av minskningen sker längs den intensiva marginalen. Återigen sker minskningen i arbetade timmar framför allt i inkomstkvartil två och tre. I inkomstkvartil ett ökar antalet timmar med motsvarande 862 årsarbetskrafter. Detta förklaras återigen med att ensamstående mödrar börjar arbeta. Höjningen av barnbidraget till 2 100 kronor medför att 5 122 färre personer är i arbete. Precis som ovan återfinns flertalet av dessa i gruppen ”övriga” och en del i gruppen ”arbetslösa” efter höjningen. Till skillnad från ovan ökar nu antalet personer som är sjukskrivna.

Tabell 52 Arbetsutbudseffekter av inkomstindexerat barnbidrag

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,09	0,18	-0,17	-0,11	-0,06
Årsarbetskrafter[1]	-3 994	510	-1 698	-1 609	-1 197
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-2 221	-500	-734	-721	-266
Extensiva marginalen					
I arbete	-1 987	635	-857	-869	-895
Arbetslösa	167				
Sjuka	-93				
Övriga	1 913				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 53 Arbetsutbudseffekter av höjt barnbidrag till 1 550 kronor per månad

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,15	0,10	-0,30	-0,19	-0,07
Årsarbetskrafter[1]	-6 808	278	-2 956	-2 805	-1 326
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-3 435	-617	-1 292	-1 131	-395
Extensiva marginalen					
I arbete	-3 717	240	-1 514	-1 547	-895
Arbetslösa	462				
Sjuka	-93				
Övriga	3 348				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 54 Arbetsutbudseffekter av höjt barnbidrag till 2 100 kronor per månad

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,22	0,30	-0,52	-0,27	-0,09
Årsarbetskrafter[1]	-10 147	862	-5 072	-4 144	-1 793
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-5 475	-1 170	-2 180	-1 601	-524
Extensiva marginalen					
I arbete	-5 122	1 180	-2 629	-2 429	-1 245
Arbetslösa	462				
Sjuka	302				
Övriga	4 358				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 55 till Tabell 57 visar fördelningseffekterna till följd av arbetsutbudsförändringarna av respektive höjning av barnbidraget. I förhållande till förändringarna i arbetslöshets- och sjukförsäkringen avviker de direkta effekterna i arbetsutbudsmodellen för höjningarna av barnbidraget betydligt mindre från effekterna i de statiska simuleringarna. För de lägre decilgrupperna är effekten något mindre i arbetsutbudsmodellen. På långsikt är den procentuella förändringen av den justerade disponibla inkomsten något lägre än den direkta effekten för de flesta decilgrupper till följd av minskat arbetsutbud. För decilgrupp ett är effekten något större på långsikt för den inkomstindexerade höjningen samt höjningen till 2 100 kronor per månad. När det gäller medelinkomsterna i decilgrupperna ökar dessa i samtliga grupper och för alla höjningar.

Tabell 55 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av inkomstindexerat barnbidrag

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	1,02	1,05	0,78
2	0,54	0,49	0,44
3	0,57	0,48	0,37
4	0,57	0,42	0,39
5	0,49	0,40	0,39
6	0,40	0,27	0,32
7	0,33	0,24	0,26
8	0,24	0,06	0,19
9	0,14	0,14	0,14
10	0,07	0,07	0,07

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 56 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av höjt barnbidrag till 1 550 kronor per månad

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	2,14	2,07	1,50
2	1,13	0,93	0,93
3	1,19	1,07	0,90
4	1,20	0,94	0,90
5	1,04	0,88	0,88
6	0,84	0,63	0,72
7	0,70	0,54	0,61
8	0,50	0,31	0,44
9	0,30	0,27	0,28
10	0,15	0,15	0,14

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 57 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av höjt barnbidrag till 2 100 kronor per månad

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	4,50	4,81	3,24
2	2,37	2,03	2,01
3	2,49	2,05	1,95
4	2,53	2,14	2,11
5	2,17	1,99	1,98
6	1,76	1,54	1,64
7	1,47	1,21	1,31
8	1,04	0,79	0,97
9	0,62	0,58	0,62
10	0,32	0,29	0,29

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

8 Jobbskatteavdraget

8.1 Simulerade förändringar

Den 1 januari 2007 infördes en skattereduktion för arbetsinkomster, det så kallade jobbskatteavdraget.[16] Därefter har jobbskatteavdraget höjts vid tre tillfällen.[17] Nuvarande jobbskatteavdrag återges i Tabell 58. Här simuleras två förändringar av jobbskatteavdraget. Den första förändringen är en sänkning av jobbskatteavdraget med 10 miljarder kronor. Sänkningen fördelas proportionellt genom att multiplicera jobbskatteavdraget med faktorn 0,8717, se Tabell 59. Den andra förändringen är att ett femte jobbskatteavdrag införs. Utformningen, som visas i Tabell 60, följer den som föreslås i Finansdepartementet (2011).

Tabell 58 Jobbskatteavdrag för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång

Arbetsinkomst	Jobbskatteavdrag
—0,91 PBB	(AI-GA)*KI
0,91 PBB—2,72 PBB	(0,91 PBB+0,304*(AI-0,91 PBB)-GA)*KI
2,72 PBB—7,00 PBB	(1,461 PBB+0,095*(AI-2,72 PBB)-GA)*KI
7,00 PBB—	(1,868PBB-GA)*KI

Anm.: PBB=prisbasbelopp, AI=arbetsinkomst, GA=grundavdrag, KI=Kommunal inkomstskattesats.
Källa: IL 67 kap. 7 §.

Tabell 59 Ett proportionellt sänkt jobbskatteavdraget för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång

Arbetsinkomst	Jobbskatteavdrag
—0,91 PBB	(AI-GA)*KI*0,8717
0,91 PBB—2,72 PBB	(0,91 PBB+0,304*(AI-0,91 PBB)-GA)*KI*0,8717
2,72 PBB—7,00 PBB	(1,461 PBB+0,112*(AI-2,72 PBB)-GA)*KI*0,8717
7,00 PBB—	(1,868 PBB-GA)*KI*0,8717

Anm.: PBB=prisbasbelopp, AI=arbetsinkomst, GA=grundavdrag, KI=Kommunal inkomstskattesats.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 60 Jobbskatteavdrag steg 5 för de som inte fyllt 65 år vid årets ingång

Arbetsinkomst	Jobbskatteavdrag
—0,91 PBB	(AI-GA)*KI
0,91 PBB—2,95 PBB	(0,91 PBB+0,333*(AI-0,91 PBB)-GA)*KI
2,95 PBB—8,30 PBB	(1,589 PBB+0,112*(AI-2,95 PBB)-GA)*KI
8,30 PBB—	(2,188 PBB-GA)*KI

Anm.: PBB=prisbasbelopp, AI=arbetsinkomst, GA=grundavdrag, KI=Kommunal inkomstskattesats.
Källa: Finansdepartementet (2011).

[16] Prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU1, rskr. 2006/07:9, SFS 2006:1344.
[17] Prop. 2007/08:22, bet. 2007/08:SkU11, rskr. 2007/08:61, SFS 2007:1248; prop. 2008/09:39, bet. 2008/09:SkU12, rskr. 2008/09:108, SFS 2008:1327; prop. 2009/10:42, bet. 2009/10:SkU23, rskr. 2009/10:110, SFS 2009:1452.

8.2 Finansiella effekter

Tabell 61 redovisar de finansiella effekterna av de två förändringarna av jobbskatteavdraget. Bruttoeffekten som utgörs av de förändrade skatteintäkterna uppgår till 10 respektive –11,8 miljarder kronor. Förändringarna av jobbskatteavdraget leder till att försörjningsstödet ökar med 7 miljoner kronor respektive minskar med 4 miljoner kronor. Effekten på hushållens disponibla inkomster är således i princip inkomstskatteförändringen.

Tabell 61 Finansiella effekter av ändrat jobbskatteavdrag

Miljoner kronor

	Proportionell sänkning	Jobbskatteavdrag steg 5
ΔInkomstskatt	10 000	-11 803
ΔFörsörjningsstöd	7	-4
ΔDisponibel inkomst[1]	**-9 993**	**11 799**

[1] ΔDisponibel inkomst=-ΔInkomstskatt+ΔFörsörjningsstöd.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

8.3 Fördelningseffekter

Tabell 62 och Tabell 63 visar den procentuella förändringen av medelvärdet av justerad disponibel inkomst per decilgrupp och för olika populationer till följd av respektive förändring av jobbskatteavdraget. Förändringarna av jobbskatteavdraget påverkar samtliga decilgrupper. Den procentuella förändringen är för båda förändringarna minst bland de med lägst inkomster. För den proportionella sänkningen av jobbskatteavdraget är den procentuella förändringen störst i mitten av inkomstfördelningen eller strax däröver beroende på vilken population som avses. För det femte steget av jobbskatteavdraget är den procentuella förändringen störst i decilgrupp sju eller åtta beroende på population

Tabell 64 visar Ginikoefficienter före och efter respektive förändring. För båda förändringarna ökar koefficienterna något, undantaget den proportionella sänkningen av jobbskatteavdraget och Ginikoefficienten för hela befolkningen som inte ändras. I detta sammanhang kan det noteras att förändringar av jobbskatteavdraget går att utforma på flera olika sätt och beroende på utformning kan olika effekter på inkomstfördelningen uppnås.

Tabell 62 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av sänkt jobbskatteavdrag

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	-0,32	-0,39	-0,27	-0,25
2	-0,37	-0,53	-0,52	-0,53
3	-0,49	-0,78	-0,75	-0,74
4	-0,65	-0,87	-0,82	-0,81
5	-0,71	-0,89	-0,83	-0,83
6	-0,76	-0,89	-0,86	-0,85
7	-0,77	-0,87	-0,83	-0,83
8	-0,74	-0,84	-0,80	-0,80
9	-0,70	-0,79	-0,73	-0,71
10	-0,41	-0,47	-0,42	-0,41

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 63 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp för olika populationer av jobbskatteavdrag steg 5

Procent

Decilgrupp/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
1	0,22	0,25	0,20	0,20
2	0,33	0,47	0,46	0,47
3	0,48	0,76	0,73	0,71
4	0,66	0,89	0,83	0,81
5	0,76	0,95	0,92	0,91
6	0,84	0,97	0,98	0,96
7	0,89	1,05	1,02	1,01
8	0,93	1,08	1,02	1,02
9	0,92	1,04	0,99	0,97
10	0,57	0,67	0,60	0,59

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 64 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst för olika populationer före och efter ändrat jobbskatteavdrag (JSA)

	Hela		20–64 år		0–19 år		0–15 år	
	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter	Före	Efter
Sänkt JSA	0,2908	0,2908	0,2918	0,2921	0,2751	0,2754	0,2736	0,2739
JSA steg 5	0,2908	0,2912	0,2918	0,2920	0,2751	0,2753	0,2736	0,2738

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

8.4 Arbetsutbudseffekter

Förändringar av jobbskatteavdraget kan förväntas få effekter längs både den extensiva och intensiva marginalen. Då jobbskatteavdraget endast gäller arbetsinkomster kommer förändringar i jobbskatteavdraget att påverka ersättningsgraderna i modellen och därmed arbetsutbudet längs den extensiva marginalen. Ett höjt jobbskatteavdrag, som i det femte steget, leder till lägre ersättningsgrader varpå en del personer kan förväntas gå från icke-arbete till arbete. För den proportionella sänkningen av jobbskatteavdraget höjs ersättningsgraderna varvid det kan förväntas att personer lämnar arbete för icke-arbete.

När det gäller den intensiva marginalen, det vill säga hur många timmar personer kommer att arbeta, beror effekten på hur marginal- och genomsnittsskatten förändras. När marginalskatten sänks ökar nettotimlönen vilket är det samma som att priset på fritid stiger. Prisökningen leder till att personer vill substituera fritid mot arbete. Denna *substitutionseffekt* påverkar arbetsutbudet positivt. När genomsnittsskatten minskar ökar individens nettoinkomst vilket leder till, om fritid är en normal vara, att mer fritid konsumeras. Denna *inkomsteffekt* påverkar således arbetsutbudet negativt. Vad som händer med antalet arbetade timmar beror på vilken av effekterna som är störst. Då arbetsutbudsmodellen är hushållsbaserad innehåller den utöver substitutions- och inkomsteffekter även korseffekter inom hushåll vilka kan vara svåra att förutse. I modellen är emellertid den genomsnittliga korslöneelasticiteten negativ och motverkar således substitutionseffekten (Finansdepartementet, 2010).

Den proportionella sänkningen av jobbskatteavdraget leder till höjd marginal- och genomsnittsskatt för de som har en arbetsinkomst mellan 0,91 och 7 prisbasbelopp. För personer med arbetsinkomster över 7 prisbasbelopp höjs endast genomsnittsskatten. När det gäller det femte steget leder det till sänkt marginal- och genomsnittsskatt för arbetsinkomster mellan 0,91 och 8,2 prisbasbelopp. För de med arbetsinkomster över 8,2 prisbasbelopp sänks endast genomsnittsskatten.

Tabell 65 visar arbetsutbudseffekterna till följd av den proportionella sänkningen av jobbskatteavdraget. Sänkningen av jobbskatteavdraget leder till att det totala arbetsutbudet minskar med 0,33 procent vilket motsvarar 15 671 årsarbetskrafter. Större delen av minskningen sker i inkomstkvartil tre och fyra. Ungefär 30 procent av minskningen sker längs den intensiva marginalen. När det gäller den extensiva marginalen minskar antalet personer i arbete med 10 235. Till följd av höjda ersättningsgrader återfinns en del av dessa i grupperna ”arbetslösa” och ”sjuka”, men merparten hamnar i gruppen ”övriga”. I arbetsutbudsmodellen innebär en övergång från arbete till gruppen ”övriga” att personen i andra steget av modellen har blivit tilldelad noll arbetade timmar. Detta kan tolkas utifrån termer av reservationslön, det vill säga den nivå som lönen måste överstiga för att en person ska vilja arbeta. I detta fall innebär sänkningen av jobbskatteavdraget att (netto-)reservationslönen inte uppnås för en del personer varför de slutar att arbeta.

Tabell 65 Arbetsutbudseffekter av sänkt jobbskatteavdrag

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	-0,33	-0,38	-0,35	-0,40	-0,26
Årsarbetskrafter[1]	-15 671	-1 089	-3 442	-6 091	-5 049
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	-4 756	-444	-845	-1 514	-1 954
Extensiva marginalen					
I arbete	-10 235	-720	-2 297	-4 344	-2 874
Arbetslösa	1 877				
Sjuka	616				
Övriga	7 356				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 66 visar fördelningseffekterna av det förändrade arbetsutbudet till följd av det sänkta jobbskatteavdraget. De direkta effekterna är i jämförelse med effekterna från den statiska simuleringen, Tabell 62, något mindre för de nedre decilgrupperna och något större för de övre decilgrupperna. Skillnaden är emellertid avsevärt lägre än för de andra arbetsutbudssimuleringarna i denna rapport. Arbetsutbudseffekterna förstärker den negativa effekten på justerad disponibel inkomst varpå den långsiktiga effekten är något större för samtliga grupper. Effekten på den långsiktiga medelinkomsten i decilgrupperna är något större jämfört med den långsiktiga effekten för de tre första grupperna och grupp fem. För övriga decilgrupper är effekterna på medelinkomsten lika stora eller något mindre än den långsiktiga effekten. Skillnaden mellan den långsiktiga effekten och effekten på medelinkomsten i decilgrupperna beror på rörelser i inkomstfördelningen.

Tabell 66 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av sänkt jobbskatteavdrag

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	-0,20	-0,25	-0,48
2	-0,29	-0,33	-0,51
3	-0,50	-0,59	-0,76
4	-0,61	-0,87	-0,87
5	-0,73	-0,80	-0,94
6	-0,75	-0,92	-0,92
7	-0,77	-0,98	-0,92
8	-0,75	-1,03	-0,85
9	-0,73	-0,81	-0,80
10	-0,45	-0,56	-0,49

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 67 Antal personer per decilgrupp (justerad disponibel inkomst) före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) sänkt jobbskatteavdrag

Antal personer

		Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	**956 786**	12 983	279	0	0	0	0	0	0	0
	2	7 144	**944 606**	18 270	221	0	0	0	0	0	0
	3	1 537	5 434	**939 236**	24 315	0	0	0	0	0	0
	4	2 856	2 406	7 057	**927 338**	30 867	0	0	0	0	0
	5	234	1 811	898	11 634	**923 609**	32 069	0	0	0	0
	6	606	1 546	1 856	1 752	13 359	**932 018**	18 713	561	0	0
	7	548	0	1 118	2 696	2 080	3 992	**947 350**	12 590	0	0
	8	581	834	1 576	1 265	544	1 220	3 785	**949 468**	10 822	0
	9	0	0	0	613	0	1 115	524	7 395	**955 997**	4 893
	10	0	579	0	543	0	0	0	346	3 331	**965 670**

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 67 visar fördelningen av personer per decilgrupp före den simulerade förändringen och på långsikt, det vill säga efter arbetsutbudsförändringar. Rörelser uppåt i inkomstfördelningen sker främst till decilgruppen ovanför ursprunglig decilgrupp, men från decilgrupperna ett, två och sex sker även en liten förflyttning två decilgrupper upp i inkomstfördelningen. En möjlig förklaring till dessa rörelser är ett ökat arbetsutbud till följd av korseffekter inom ett hushåll. Annars är de längre förflyttningarna begränsade till rörelser nedåt i inkomstfördelningen och beror på minskat arbetsutbud.

Tabell 68 visar arbetsutbudseffekterna till följd av det femte steget av jobbskatteavdraget. Höjningen av jobbskatteavdraget leder till att det totala arbetsutbudet ökar med 0,32 procent eller motsvarande 15 185 årsarbetskrafter. Ökningen i totalt arbetsutbud är störst i den första inkomstkvartilen. Något mer än hälften av arbetsutbudsökningen sker längs den intensiva marginalen. Längs den extensiva marginalen ökar antalet personer i arbete med 6 797 personer varav merparten kommer från gruppen ”övriga”. Den största ökningen sker i den första inkomstkvartilen.

Tabell 68 Arbetsutbudseffekter av jobbskatteavdrag steg 5

Procent, antal

	Förändring	Inkomstkvartilgrupp			
		1	2	3	4
Totalt					
Arbetade timmar, procent	0,32	1,69	0,35	0,24	0,17
Årsarbetskrafter[1]	15 185	4 900	3 439	3 593	3 253
Intensiva marginalen					
Årsarbetskrafter[1]	8 071	2 133	2 165	2 192	1 581
Extensiva marginalen					
I arbete	6 797	2 701	1 262	1 248	1 586
Arbetslösa	-1 298				
Sjuka	-801				
Övriga	-4 699				

[1] En årsarbetskraft är 1 800 timmar/år.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 69 visar fördelningseffekterna av det förändrade arbetsutbudet till följd av ett femte jobbskatteavdrag. De direkta effekterna är i jämförelse med effekterna från den statiska simuleringen, Tabell 63, något mindre för de nedre decilgrupperna och något större för de övre decilgrupperna. Arbetsutbudseffekterna förstärker den positiva effekten på justerad disponibel inkomst i alla decilgrupper. Effekten på den långsiktiga medelinkomsten i decilgrupperna är mindre jämfört med den långsiktiga effekten för de fyra nedersta decilgrupperna och decilgrupp sex. För övriga decilgrupper är effekterna på medelinkomsten något större än den långsiktiga effekten.

Tabell 69 Procentuell förändring av justerad disponibel inkomst per decilgrupp av förändrat arbetsutbud till följd av jobbskatteavdrag steg 5

Procent

Decilgrupp	Direkt effekt	Långsiktig effekt	Inkomst i decilgrupp
1	0,18	0,84	0,44
2	0,30	0,51	0,44
3	0,54	0,89	0,65
4	0,69	1,00	0,93
5	0,84	0,94	1,02
6	0,89	1,11	1,07
7	0,98	1,08	1,19
8	1,00	1,15	1,15
9	0,99	1,09	1,14
10	0,65	0,73	0,77

Anm.: Förändringen avser medelvärdet i decilgruppen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 70 visar fördelningen av personer per decilgrupp före den simulerade förändringen och på lång sikt. Rörelser nedåt i fördelningen av justerad disponibel inkomst sker endast med en decilgrupp. Dessa rörelser följer av att andra personer i lägre decilgrupper ökar sitt arbetsutbud och där med flyttar uppåt i inkomstfördelningen. Rörelser uppåt i fördelningen sker framför allt en decilgrupp uppåt, men en del personer flyttar flera decilgrupper. De senaste rörelserna är till följd av att personer börjar arbeta.

Tabell 70 Antal personer per decilgrupp (justerad disponibel inkomst) före och efter (inkl. arbetsutbudseffekter) jobbskatteavdrag steg 5

Antal personer

		Decilgrupp efter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Decilgrupp före	1	**963 004**	3 419	1 765	0	546	0	593	721	0	0
	2	7 227	**952 506**	7 908	1 248	276	616	0	0	460	0
	3	0	14 465	**937 976**	10 857	4 913	1 762	0	0	548	0
	4	0	0	22 544	**932 615**	11 412	1 264	938	789	961	0
	5	0	0	0	25 825	**928 482**	14 311	894	0	743	0
	6	0	0	0	0	24 405	**929 162**	12 414	3 607	824	0
	7	0	0	0	0	0	23 419	**934 096**	12 609	0	250
	8	0	0	0	0	0	0	21 308	**939 925**	7 048	1 815
	9	0	0	0	0	0	0	0	12 664	**951 365**	6 509
	10	0	0	0	0	0	0	0	0	8 514	**961 955**

Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

9 Sammanfattande tabeller och kommentarer

I denna rapport har totalt 21 olika förändringar i regelsystemen simulerats med hjälp av FASIT. Simuleringarna har utgått ifrån 2012 års regler och ekonomiska förhållanden. De flesta av simuleringarna, 16 stycken, var enskilda förändringar av arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen samt barnbidraget och jobbskatteavdraget. Flera av de simulerade förändringarna bygger på att belopps- och taknivåer har indexerats från tidpunkten för de senaste riksdagsbesluten gällande nivåerna. Indexeringen har i de flesta fall skett med inkomstindex. Barnbidraget både det allmänna och flerbarnstillägget har även indexerats med KPI. För arbetslöshetsförsäkringen gjordes dessutom simuleringar där följdändringar på grund av förändringar av arbetslöshetsförsäkringen inkluderades. Dessutom simulerades inkomstindexeringen av arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen gemensamt, utan och med följdändringarna. Detta sista avsnitt sammanfattar resultaten och gör i viss mån några jämförande kommentarer.

Tabell 71 sammanfattar, i termer av offentligfinansiell bruttoeffekt och effekt på hushållens disponibla inkomster, de enskilda förändringarna som simulerats i rapporten. Simuleringarna är i tabellen uppdelade i budgetförsvagande (ökar utgifter eller minskar inkomster) respektive budgetförstärkande förändringar. Storleken på de simulerade förändringarna varierar stort, från 0,21 miljarder kronor i bruttoeffekt för inkomstindexerad lägstanivå i föräldraförsäkringen till knappt 21 miljarder kronor i bruttoeffekt för en höjning av barnbidraget till 2 100 kronor per månad. Hur mycket av bruttoeffekten som överförs till hushållen varierar också. Detta beror i stor utsträckning på om transfereringen som simuleras beskattas eller inte. För arbetslöshetsförsäkringen och framför allt sjukförsäkringen spelar förändrade avtalsersättningar också roll. Det ska dock noteras att för arbetslöshetsförsäkringen gör avsaknaden av vissa avtalsersättningar i FASIT att effekten på disponibel inkomst överskattas vad gäller höjningar av den högsta dagsersättningen. Det samma gäller taket för föräldrapenning då kompletterande ersättningar i form av föräldralön inte heller simuleras i FASIT. I många av simuleringarna påverkas utgifterna för bostadsbidrag och försörjningsstöd. Dessa utgiftsförändringar är emellertid små jämfört bruttoeffekterna.

Tabell 71 Simulerade förändringar – offentligfinansiell bruttoeffekt och effekt på hushållens disponibla inkomster

Miljarder kronor

	Brutto–effekt[1]	Disponibel inkomst
Budgetförsvagande		
Arbetslöshetsförsäkring		
Inkomstindexerad lägsta dagsersättning	0,23	0,13
Inkomstindexerad lägsta dagsersättning med följdändringar[2]	0,43	0,25
Inkomstindexerad högsta dagsersättning	2,70	1,55
Inkomstindexerad högsta dagsersättning med följdändringar[2]	3,60	2,07
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor	3,95	2,22
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor med följdändringar[2]	5,29	3,00
Sjukförsäkring		
Inkomstindexerat tak	0,53	0,16
Höjt tak till 10 prisbasbelopp	1,24	0,33
Föräldraförsäkring		
Inkomstindexerad lägstanivå	0,21	0,13
Inkomstindexerad grundnivå	0,40	0,22
Inkomstindexerat tak	0,38	0,19
Barnbidrag		
KPI-indexerat	2,34	2,28
Inkomstindexerat	4,80	4,67
Höjning till 1 550 kronor	10,09	9,82
Höjning till 2 100 kronor	21,18	20,62
Jobbskatteavdrag		
Steg 5	-11,80	11,80
Budgetförstärkande		
Flerbarnstillägg		
KPI-indexerat	-0,49	-0,47
Inkomstindexerat	-0,25	-0,25
Jobbskatteavdrag		
Proportionell sänkning	10,00	-9,99

[1] För förändringar på som påverkar budgetensutgiftssida utgörs bruttoeffekten av den beräknade förändringen av anslaget till berört utgiftsområde. För jobbskatteavdraget utgörs bruttoeffekten av förändringen av skatteinkomsterna.
[2] Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 72 sammanfattar fördelningseffekterna av de olika simuleringarna. Detta görs i termer av procentuell förändring av Ginikoefficienten per miljard kronor i bruttoeffekt. Skillnader i storlek i termer av bruttoeffekt och eventuella indirekta effekter gör det vanskligt att jämföra de olika förändringarna med varandra. Några saker kan emellertid noteras.

När det gäller de budgetförsvagande förändringarna har de flesta en utjämnande effekt på fördelningen av justerad disponibel inkomst. Undantagen är förändringarna i sjukförsäkringen, höjt tak i föräldraförsäkringen och det femte

steget av jobbskatteavdraget. De två sistnämnda gör inkomstfördelningen mer ojämn, medan förändringarna av taket i sjukförsäkringen inte har någon effekt på Ginikoefficienten (vid fyra decimalers noggrannhet). I avsnittet om sjukförsäkringen kan det emellertid noteras marginella höjningar av medelvärdet för justerad disponible inkomst för de sex översta decilgrupperna. De tre budgetförstärkande förändringarna gör alla fördelningen av justerad disponibel inkomst mer ojämn.

För arbetslöshetsförsäkringen kan det konstateras att höjd lägsta dagsersättning har den största relativa effekten på fördelningen av justerad disponibel inkomst. Följdändringen påverkade emellertid inte Ginikoefficienterna i detta fall förutom för populationen 20 till 64 år. För höjd högsta ersättning sänktes Ginikoefficienterna av följdändringarna, men den relativa inkomstutjämningen är oförändrad förutom för populationen 20 till 64 år där den ökar något. Höjningarna av den högsta ersättningen pekar på att den utjämnande effekten verkar vara marginellt avtagande. För föräldraförsäkringen har höjd grundnivå den relativt största utjämnande effekten. Simuleringarna av förändringar av barnbidraget pekar mot att effekten är i princip konstant.

I rapporten simuleras också effekten på arbetsutbudet av de olika förändringarna med hjälp av en arbetsutbudsmodell kopplad till FASIT. En del av de simulerade förändringarna ger ingen eller marginell effekt på arbetsutbudet. Detta utesluter inte att förändringarna har några arbetsutbudseffekter utan kan vara en följd av att en del förändringar är små i termer av finansiella effekter eller en följd av arbetsutbudsmodellens konstruktion.

Tabell 73 redovisar förändringen av årsarbetskrafter i relation till finansiell bruttoeffekt för de förändringar som har substantiella effekter i arbetsutbudsmodellen. Förändring av högsta dagsersättningen i arbetslöshetsförsäkringen har störst kostnad i termer av förlorade årsarbetskrafter per miljon kronor i bruttoeffekt. Kostnaden verkar dessutom vara tilltagande. För höjt tak för sjukpenning och höjt barnbidrag förefaller kostnaden i termer av förlorade årsarbetskrafter vara avtagande. För det femte steget av jobbskatteavdraget tillkommer 1,28 årsarbetskrafter för varje ytterligare miljon kronor i jobbskatteavdrag. När det gäller sänkningen av jobbskatteavdraget innebär denna att arbetsutbudet minskar med 1,56 årsarbetskrafter för varje miljon kronor som budgeten förstärks.

Tabell 72 Procentuell förändring av Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst per miljard kronor i offentligfinansiell bruttoeffekt[1]

Förändring/Population	Hela	20–64 år	0–19 år	0–15 år
Budgetförsvagande				
Arbetslöshetsförsäkring				
Inkomstindexerad lägsta dagsersättning	-0,15	-0,15	-0,16	-0,16
Inkomstindexerad lägsta dagsersättning med följdändringar[2]	-0,08	-0,16	-0,08	-0,08
Inkomstindexerad högsta dagsersättning	-0,04	-0,05	-0,05	-0,05
Inkomstindexerad högsta dagsersättning med följdändringar[2]	-0,04	-0,07	-0,05	-0,05
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor	-0,03	-0,04	-0,04	-0,04
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor med följdändringar[2]	-0,03	-0,05	-0,04	-0,04
Sjukförsäkring				
Inkomstindexerat tak	0,00	0,00	0,00	0,00
Höjt tak till 10 prisbasbelopp	0,00	0,00	0,00	0,00
Föräldraförsäkring				
Inkomstindexerad lägstanivå	0,00	-0,17	-0,18	-0,18
Inkomstindexerad grundnivå	-0,09	-0,17	-0,36	-0,46
Inkomstindexerat tak	0,00	0,00	0,09	0,10
Barnbidrag				
KPI-indexerat	-0,09	-0,09	-0,20	-0,23
Inkomstindexerat	-0,09	-0,09	-0,20	-0,23
Höjning till 1 550 kronor	-0,09	-0,08	-0,19	-0,23
Höjning till 2 100 kronor	-0,09	-0,08	-0,19	-0,22
Jobbskatteavdrag				
Steg 5	0,01	0,01	0,01	0,01
Budgetförstärkande				
Flerbarnstillägg				
KPI-indexerat	0,14	0,07	0,22	0,30
Inkomstindexerat	0,14	0,00	0,14	0,14
Jobbskatteavdrag				
Proportionell sänkning	0,00	0,01	0,01	0,01

[1] För förändringar på som påverkar budgetensutgiftssida utgörs bruttoeffekten av den beräknade förändringen av anslaget till berört utgiftsområde. För jobbskatteavdraget utgörs bruttoeffekten av förändringen av skatteinkomsterna.
[2] Med följdändringar avses ändrade ersättningsnivåer för aktivitetsstöd för personer som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och ändrad maximal sjukpenning för arbetslösa.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Tabell 73 Förändring av årsarbetskrafter per miljon kronor i offentligfinansiell bruttoeffekt[1]

	Årsarbetskrafter/miljon kronor
Budgetförsvagande	
Arbetslöshetsförsäkring	
Inkomstindexerad högsta dagsersättning	-8,4
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor	-10,0
Sjukförsäkring	
Inkomstindexerat tak	-2,0
Höjt tak till 10 prisbasbelopp	-1,7
Barnbidrag	
Inkomstindexerat	-0,8
Höjning till 1 550 kronor	-0,7
Höjning till 2 100 kronor	-0,5
Jobbskatteavdrag	
Steg 5	1,28
Budgetförstärkande	
Jobbskatteavdrag	
Proportionell sänkning	-1,56

[1] För förändringar på som påverkar budgetensutgiftssida utgörs bruttoeffekten av den beräknade förändringen av anslaget till berört utgiftsområde. För jobbskatteavdraget utgörs bruttoeffekten av förändringen av skatteinkomsterna.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Referenser

Finansdepartementet. (2009). Arbetsutbudseffekter av reformer på inkomstskatteområdet 2007-2009. *Rapport från ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet(2009:1)*. Regeringskanslitet.

Finansdepartementet. (2010). Arbetsutbudseffekter av ett föstärkt jobbskatteavdrag och förändrad statlig inkomstskatt. *Ds 2010:37*. Regeringskansliet.

Finansdepartementet. (2011). Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2012. Regeringskansliet.

Finansdepartementet. (2012). Beräkningskonventioner 2013: Metoder för effektberäkningar vid ändrade skatteregler. *Rapport från skatteeknomiska enheten i Finansdepartementet*. Regeringskansliet.

Finanspolitiska rådet. (2010). Svensk Finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2010.

Flood, L. (2010). En skattepolitik för både innan- och utanförskapet. SNS.

Försäkringskassan. (2011). Socialförsäkringstaket och föräldralön - ekonomi vid föräldraledighet. *Socialförsäkringsrapport(2011:11)*.

Lindquist, G. S., & Wadensjö, E. (2011). Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbud. *Rappor till ESO(2011:4)*. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

Riksrevisionen. (2009). Jobbskatteavdraget. Granskningsrapport från Riksrevisionen 2009:20.

SCB. (2006). Inkomstfördelningsundersökningen 2004. *Statistiska meddelanden, HE 21 SM 0601*.

Tabell 74 Ginikoefficient för justerad disponibel inkomst före och direkt efter förändringen, samt efter förändrat arbetsutbud (lång sikt) till följd av förändringen

	Före	Direkt	Lång sikt
Arbetslöshetsförsäkring			
Inkomstindexerad högsta dagsersättning	0,2772	0,2762	0,2763
Höjd högsta dagsersättning till 1 500 kronor	0,2772	0,2758	0,2757
Sjukförsäkring			
Inkomstindexerat tak	0,2772	0,2772	0,2772
Höjt tak till 10 prisbasbelopp	0,2772	0,2771	0,2771
Barnbidrag			
Inkomstindexerat	0,2772	0,2760	0,2764
Höjning till 1 550 kronor	0,2772	0,2748	0,2754
Höjning till 2 100 kronor	0,2772	0,2724	0,2731
Jobbskatteavdrag			
Proportionell sänkning	0,2772	0,2770	0,2775
Steg 5	0,2772	0,2778	0,2777

Anm.: Ginikoefficienterna avser inkomstfördelningen i arbetsutbudsmodellen.
Källa: Konjunkturinstitutet med hjälp av FASIT HEK2010 v5.

Studier i finanspolitik

2008/1 Alan Auerbach: Long-term objectives for government debt.

2008/2 Roel Beetsma: A survey of the effects of discretionary fiscal policy.

2008/3 Frederick van der Ploeg: Structural reforms, public investment and the fiscal stance: A prudent approach.

2008/4 Anders Forslund: Den svenska jämviktsarbetslösheten: En översikt.

2008/5 Per Molander och Gert Paulsson: Vidareutveckling av det finanspolitiska regelverket.

2008/6 Andreas Westermark: Lönebildningen i Sverige 1966–2009.

2008/7 Ann Öberg: Incitamentseffekter av slopad fastighetsskatt.

2009/1 Clas Bergström: Finanskrisen och den svenska krishanteringen under hösten 2008 och vintern 2009.

2009/2 Martin Flodén: Automatic fiscal stabilizers in Sweden 1998–2009.

2009/3 Rikard Forslid och Karen Helene Ulltveit-Moe: Industripolitik för den svenska fordonsindustrin.

2009/4 Alan B. Krueger och Mikael Lindahl: An evaluation of selected reforms to education and labour market policy in Sweden.

2009/5 Per Molander: Net wealth analysis and long-term fiscal policymaking.

2009/6 Oskar Nordström Skans: Varför är den svenska ungdomsarbetslösheten så hög?

2009/7 Gabriella Sjögren Lindquist och Eskil Wadensjö: Arbetsmarknaden för de äldre.

2010/1 Michael Bergman: Hur varaktig är en förändring i arbetslösheten?

2010/2 Michael Bergman: Har finanspolitik omvända effekter under omfattande budgetsaneringar? Den svenska budgetsaneringen 1994–1997.

2010/3 Huixin Bi och Eric M. Leeper: Sovereign debt risk premia and fiscal policy in Sweden.

2010/4 David Dreyer Lassen: Fiscal consolidations in advanced industrialized democracies: Economics, politics, and governance.

2010/5 Pathric Hägglund och Peter Skogman Thoursie: De senaste reformerna inom sjukförsäkringen: En diskussion om deras förväntade effekter.

2010/6 Christopher A Pissarides: Regular education as a tool of countercyclical employment policy.

2010/7 Per Skedinger: Hur fungerar arbetsmarknadspolitiken under olika konjunkturlägen?

2010/8 Lars Calmfors: Fiscal policy coordination in Europe.

2010/9 Lars Calmfors: The role of independent fiscal policy institutions.

2011/1 Helge Bennmarker, Lars Calmfors och Anna Larsson: Wage formation and the Swedish labour market reforms 2007–2009.

2011/2 Michael Bergman: Tidsbestämning av svensk konjunktur 1970–2010.

2011/3 Peter Fredriksson och Jonas Vlachos: Reformer och resultat: Kommer regeringens utbildningsreformer att ha någon betydelse?

2012/1 Christian Hagist, Stefan Moog och Bernd Raffelhüschen: A generational accounting analysis of Sweden.

2012/2 Göran Hjelm och Ulla Robling: Utveckling av de offentliga finanserna till 2020 vid fem olika makroekonomiska scenarier.

2012/3 Georg Marthin: Measuring mismatch in the Swedish labour market.

2012/4 Jesper Roine: Varför ska vi bry oss om fördelningsfrågor? En översikt om relationen mellan ekonomi, politik och fördelning.

2012/5 Gabriella Sjögren Lindquist och Eskil Wadensjö: Inkomstfördelningen bland pensionärer.

2012/6 Daniel Waldenström: Regeringen och ojämnlikheten: En granskning av budgetens fördelningspolitiska redogörelser 1992–2011.

2013/1 Per Molander och Jörgen Holmquist: Reforming Sweden's budgetary institutions – Background, design and experiences.

2013/2 Konjunkturinstitutet: Effekter på inkomstfördelning och arbetsutbud av olika regelförändringar simulerade med FASIT.

2013/3 Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI): Systemic errors in the transport sector.

2013/4 Erling Steigum: Sovereign wealth funds for macroeconomic purposes.

2013/5 Peter Birch Sørensen: The Swedish housing market: Trends and risks.